
Onderwerp Beleid Ontploffbare Oorlogsresten

Zaaknummer		Teammanager	Chantal Strous
B & W datum	24 oktober 2023	Afdeling/Team	Maatschappelijke Ontwikkeling
Naam steller	Martijn Van Vugt	Portefeuillehouder	M.C. Uitdehaag

Besproken met portefeuillehouder
Ja, met M.C. Uitdehaag op 16 oktober 2023

Openbaarheid
Ja, per direct.

Bevoegd orgaan
B en W

Ter kennisname aanbieden aan Raad

ADVIES

1. Het Beleid Ontploffbare Oorlogsresten gemeente Venray vast te stellen.

Inleiding

Gemeente Venray is gedurende de Tweede Wereldoorlog zwaar getroffen door oorlogsgeweld. Hierdoor worden er na de oorlog nog spontaan, of na onderzoek, met enige regelmaat ontplofbare oorlogsresten (OO) (niet ontplofte munitieartikelen) gevonden.

Om inzicht te krijgen in welke gebieden binnen de gemeente Venray een verhoogde kans is op het aantreffen van OO heeft er in 2022 een gemeentebreed historisch onderzoek plaatsgevonden door een gespecialiseerd bedrijf. Daaruit blijkt dat de gehele gemeente Venray wordt aangeduid als verdacht op het aantreffen van OO. (Rapport REASeuro, 2022) Er is dus een verhoogde kans dat de gemeente, inwoners, bedrijven, ontwikkelaars etc. bij grondroerende werkzaamheden in aanraking komen met OO.

Het feitelijke risico van OO in de bodem is beperkt. De kans op daadwerkelijk exploderen is niet heel groot zolang de ontsteker niet door trillingen in beweging komt. Maar mocht OO toch tot ontploffing komen dan kunnen de gevolgen groot zijn. In een 'worstcase' scenario kunnen er slachtoffers vallen en kan er enorme schade ontstaan aan huizen en infrastructuur zowel boven als onder de grond.

Om voor al deze partijen inzicht te geven hoe om te gaan met OO is het beleid OO opgesteld.

Beoogd resultaat

Het hebben van een beleid op het gebied van OO in het kader van verantwoordelijk omgaan met OO binnen de gemeente Venray.

Argumenten

1-1 *Gemeentelijk beleid geeft richtlijnen hoe met OO moet worden omgegaan.*

De gemeente beschikt nog niet over een beleid op het gebied van OO.

Uit een historisch onderzoek uit 2022, uitgevoerd door een specialistisch bedrijf, blijkt dat binnen de gehele gemeente er een verhoogde kans is op het aantreffen van OO bij grondroerende werkzaamheden. Om voor de gemeente, inwoners, bedrijven, ontwikkelaars etc. inzichtelijk te maken hoe om te gaan met OO binnen de gemeente biedt dit beleid een overzicht van taken en plichten voor één ieder die te maken krijgt met OO in de gemeente.

1-2 *De gemeente kan initiatiefnemers voor grondroeringen niet dwingen om onderzoek te doen.*

Formeel kan de gemeente initiatiefnemers voor grondroeringen (niet zijnde de gemeente) niet dwingen om onderzoek te doen, dat kan alleen via de lijn van de Arbo-regelgeving. Bij die regelgeving is de gemeente geen bevoegd gezag. De burgemeester is wel belast met de openbare orde en daarin het bevoegd gezag. Richtlijnen en adviezen in de vorm van beleid is nodig om betrokkenen een handreiking te geven hoe verantwoord om te gaan met OO en zo het risico te verminderen op de verstoring van de openbare orde.

Kanttekeningen of risico's

n.v.t.

Communicatie

1. Na vaststelling van het beleid wordt de verwachtingskaart OO met informatie over OO digitaal beschikbaar gesteld op de website van de gemeente Venray.
2. Er wordt een persbericht opgesteld om de verwachtingskaart te promoten en aan te geven dat de gemeente over een beleid OO beschikt.

Financiële gevolgen

Geen

Vervolgtraject besluitvorming

n.v.t.

Evaluatie

n.v.t.

Bijlagen

1. Beleid OO gemeente Venray
2. Rapport – Verwachtingskaart OO Venray

Naslagwerk

n.v.t.

Gemeentelijk Beleid Ontpofbare Oorlogsresten

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Aanleiding.....	3
1.3	Gemeentelijke beleid OO	3
1.4	Afbakening	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Wettelijk kader.....	5
2.1	Wet- en regelgeving.....	5
3	Taken en verantwoordelijkheden	7
3.1	Gemeentelijke verantwoordelijkheden	7
3.2	Initiatiefnemer	7
3.3	Opsporingsbureaus	7
3.4	Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)	7
3.5	Team Explosieven Veiligheid (Politie)	7
3.6	Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid	8
4	De basis voor het beleid	9
4.1	Verwachtingskaart ontplofbare oorlogsresten Venray	9
4.2	Inventarisatiekaart (VEO-Bommenkaart)	11
5	Beleidskeuzes.....	12
5.1	Beleidsruimte gemeente	12
5.2	Keuze tussen reactief en proactief beleid	13
5.3	Afwegingen en keuzes voor grondroerende ingrepen	13
5.4	Metaaldetectie en magneetvissen	18
5.5	Financiële tegemoetkoming OO (bommenregeling)	19
5.6	Vernietigingslocatie.....	19
6	Werkprocessen.....	20
6.1	Vorbereiding en toetsing van een ruimtelijke ontwikkeling.....	20
6.2	Toetsing van een omgevingsvergunning	21
6.3	Protocol 'Spontaan aantreffen OO'	22
6.4	Aantreffen stoffelijke resten	23
6.5	Handhaving en communicatie.....	24
6.6	Actualiseren van OO-beleidsnota en kaarten	24
7	Eisen aan OO-onderzoek, detectie en ruiming	25
7.1	Projectgebonden risicoanalyse (PRA)	25
7.2	Opstellen projectplan	26
7.3	Uitvoeren detectieonderzoek	26
7.4	Benaderen en ruimen	27
	Bijlage 1: Termen en definities.....	28
	Bijlage 2: Verwachtingskaart OO	31
	Bijlage 3: Verticale-afbakening.....	32
	Bijlage 4: Regels gebruik metaaldetectoren en magneetvissen.....	36
	Bijlage 5: Vernietigingslocatie Gemeente Venray	39

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In en rondom Venray hebben tijdens de Tweede Wereldoorlog allerlei oorlogshandelingen plaatsgevonden. Venray is een frontgebied geweest tijdens de opmars van de geallieerden richting Duitsland. Er hebben hevige grondgevechten plaatsgevonden en de gemeente Venray is bestookt door zowel artillerie, -mortiervuur, bombardementen als raketaanvallen. Volgens algemene inschatting is van al het explosieve materiaal dat gedurende de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) ingezet, verschoten of afgeworpen is, tussen de 7% en 15% om verschillende redenen niet tot uitwerking gekomen. Dit worden ook wel Ontploffbare Oorlogsresten genoemd (OO). In de gehele gemeente worden dan ook met grote regelmaat nog OO gevonden.

Onder OO wordt verstaan:

Elk explosief dat niet als geïmproviseerd, nucleair, biologisch of chemisch kan worden aangemerkt.

Bij het opsporingsproces wordt OO gelijkgesteld en als zodanig behandeld:

- OO die geen explosieve stoffen (meer) bevatten;
- Restanten van OO die door leken als zodanig herkenbaar zijn;
- Voorwerpen die door leken kunnen worden aangemerkt als OO;
- Wapens of onderdelen daarvan.

De kans op een ongeval door een ongecontroleerde uitwerking van een OO is statistisch gezien erg klein, maar het effect kan enorm zijn. Buiten het toebrengen van (ernstig) lichamelijk letsel aan meerdere personen en schade aanrichten aan het milieu of materiële belangen, kan het ook de maatschappij (tijdelijk) ontwrichten.

1.2 Aanleiding

Voorafgaand aan de uitvoering van grondroerende werkzaamheden is het noodzakelijk dat er inzicht is in de aanwezigheid van OO in de bodem. In 2022 heeft de gemeente Venray een verwachtingskaart OO laten opstellen waaruit blijkt dat de gehele gemeente verdacht is op de aanwezigheid van OO¹.

Zolang OO uit de 2e WO in de bodem liggen kan er niets gebeuren. In het kader van de openbare orde en veiligheid is er geen aanleiding om OO preventief te ruimen. Eventueel aanwezige OO vormen een aandachtspunt wanneer grondroerende werkzaamheden gaan plaatsvinden.

De initiatiefnemer van een project waarbij grondroerende werkzaamheden gaan plaatsvinden heeft de wettelijke taak om een veilige werkomgeving te creëren waaronder ook de risico's omtrent de eventuele aanwezigheid van OO tot een minimum te beperken. Aangezien de gehele gemeente verdacht is op het aan kunnen treffen van OO wordt dit inzicht nu vertaald naar beleid.

1.3 Gemeentelijke beleid OO

Door het vaststellen van een gemeentelijk beleid wordt geborgd dat activiteiten met betrekking tot OO binnen de gemeente worden getoetst en daar waar nodig beheersmaatregelen kunnen worden genomen en/of voorgeschreven. Het beleid is ook bedoeld om eenieder die van plan is grondroerende werkzaamheden binnen de gemeente uit te voeren, te stimuleren de benodigde acties te ondernemen met betrekking tot de mogelijke aanwezigheid en risico's van OO op de betreffende locatie. Daarom is zowel een goede communicatie naar burgers, alsook een verankering van die veiligheid in contracten en projecten noodzakelijk.

¹Verwachtingskaart Ontploffbare Oorlogsresten gemeente Venray, REASeuro, kenmerk: RO-220157, 28 juni 2022

Belangrijke uitgangspunten voor het beleid zijn:

Redelijke, maatschappelijk verantwoorde en proportionele omgang/beleid.

Redelijk betekent onder andere op basis van realistische inschattingen van risico's. Dit vraagt om onafhankelijke deskundigheid. Ook betekent dit dat erkend wordt dat risico's nooit tot nul te reduceren zijn en er per definitie een 'restrisico' bestaat. Men moet zich realiseren dat zelfs met detectieonderzoek niet alle OO worden gevonden, maar dat kwaliteit hier wel een belangrijke factor in speelt. Proportioneel betekent dat de kosten van het beleid in verhouding moeten staan tot de opbrengsten.

Passief OO beleid

De gemeente Venray hanteert een passief OO beleid. Dit houdt in dat niet actief naar OO wordt gezocht maar dat pas wordt opgespoord wanneer OO een aantoonbaar risico vormen b.v. bij bouwactiviteiten of andere grondroerende werkzaamheden. Zoals eerder gesteld vormt OO wat in de grond aanwezig is bij dagelijkse bezigheden nauwelijks een risico.

Risico's OO reduceren

Door opstellen van gemeentelijk OO-beleid wil de gemeente zorgen voor richtlijnen in de omgang met OO. Het doel van dit vastgestelde beleid is om de risico's van OO tot een minimum te beperken.

1.4 Afbakening

Deze beleidsnota heeft betrekking op het gemeentelijk grondgebied van Venray.

1.5 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken komen achtereenvolgens het wettelijk kader, de basis voor het beleid, de gemaakte beleidskeuzes, de uitvoeringmaatregelen en werkprocessen aan bod.

2 Wettelijk kader

Diverse wetten vormen het kader voor het veilig omgaan met OO uit de Tweede Wereldoorlog. Relevante artikelen zijn opgenomen in de Gemeentewet, Arbeidsomstandighedenwet, Wet veiligheidsregio's en de Wet wapens en munitie. Elke gemeente kan in, onder andere, haar algemene plaatselijke verordening, bestemmingsplan of specifiek beleid aanvullende regels opnemen.

2.1 Wet- en regelgeving

2.1.1 Gemeentewet

De gemeentewet regelt de bevoegdheden van de burgemeester in het kader van de Openbare Orde en Veiligheid.

Artikel 172 van de gemeentewet belast de burgemeester met de handhaving van de openbare orde en veiligheid onder gewone omstandigheden. In sommige gevallen kunnen ook de artikelen 175 en 176 (noodverordening) worden toegepast. Dit kan het geval zijn bij spontane vondsten van OO of het onschadelijk maken of vernietigen hiervan.

In tegenstelling tot het noodbevel of de noodverordening (artikelen 175 en 176 Gemeentewet) mag de burgemeester bij de toepassing van artikel 172 geen inbreuk maken op andere wetgeving.

2.1.2 Bestemmingsplan.

Het bestemmingsplan is een juridisch bindend document voor zowel de overheid als burgers en bedrijven. In een bestemmingsplan worden de gebruiks- en de bouw mogelijkheden vastgelegd voor een gebied. In een bestemmingsplan kunnen regels worden gesteld over het graven in de grond in verdachte gebieden.

In het bestemmingsplan van de gemeente Venray is ook opgenomen dat in het kader van veiligheid en de Arbowetgeving onderzoek moet worden gedaan naar de risico's van OO in het werkgebied.

2.1.3 Arbeidsomstandighedenwet en regelgeving

Alle werknemers moeten veilig en gezond kunnen werken. De Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet), het Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbobesluit) en de Arbeidsomstandighedenregeling (Arboregeling) stellen regels aan het omgaan met OO voor werkgevers, werknemers en in een bepaalde mate ook voor derden.

- Arbeidsomstandighedenwet, artikel 5: Verplichting voor het doen van een risico-inventarisatie en -evaluatie;
- Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 4.1.b: de zorgplicht voor de werkgever voor de gezondheid en de veiligheid van zijn werknemers;
- Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 4.10 Ontpofbare oorlogsresten:
 - Oriënterend onderzoek dient ingesteld te worden als de gezondheid en veiligheid in gevaar komt door de mogelijke aanwezigheid van OO;
 - Het opsporen van OO wordt uitsluitend verricht door een bedrijf dat voor de te verrichten arbeid in het bezit is van een certificaat opsporen oorlogsresten dat is afgegeven door onze Minister of een door hem aangewezen certificerende instelling (CS-VROO-01) en (CS-000). De CS-000 bevat de eisen waaraan een bedrijf moet voldoen om gecertificeerd te kunnen worden.
 - Arbeid ten behoeve van het opsporen van OO wordt uitsluitend verricht door een daarvoor gekwalificeerd persoon die is geregistreerd in het Register veilig werken defensiemedewerker of het Register veilig werken met explosieven stoffen;

- Het ruimen van OO wordt uitsluitend verricht door explosievenopruimingseenheden van het Ministerie van Defensie.
- Arbeidsomstandighedenregeling, artikel 4.17f: Een certificaat voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten als bedoeld in artikel 4.10, vijfde lid, van het besluit, wordt door de certificerende instelling afgegeven indien de aanvrager voldoet aan de eisen zoals vastgelegd in hoofdstuk 2, 3 en 4 van het Certificatieschema voor het Opsporen van OO.

2.1.4 Wet Wapens en Munitie en Regeling Wapens en munitie

Deze wet en regel bevatten regels over het vervaardigen, verhandelen, vervoeren, voorhanden hebben en dragen van wapens. Het is verboden wapens en munitie voorhanden te hebben, te dragen en te vervoeren. Ontheffingen van de wet kunnen (tijdelijk) worden gegeven aan individuele personen door de minister van Justitie en Veiligheid. Opsporingsbedrijven hebben werknemers in dienst die een ontheffing hebben.

Wet Wapens en munitie artikel 2 en 3: in verband met eventueel aanwezige vuurwapens, of munitie, of onderdelen, of hulpstukken daarvan kan ook de Wet wapens en munitie van toepassing zijn op de vondst van een veldgraf.

2.1.5 Wet veiligheidsregio's

De Wet veiligheidsregio's geeft het kader voor de bevoegdheden bij rampen en crises, ook wanneer die meer dan één gemeente tegelijk treffen of als de ramp of crisis het belang van één gemeente overschrijdt.

2.1.6 Omgevingswet

De gemeente kan in het bestemmingsplan en omgevingsplan regels opnemen over het omgaan met OO. Deze regels kunnen worden afgeleid uit de voorliggende beleidsnota.

2.1.7 Wettelijke kaders

- Verdragen van Geneve, artikel 4 van 1929 en artikel 17 van 1949: het bergen van stoffelijke resten uit de oorlog is een taak van de Bergings- en Identificatie Dienst van de Koninklijke Landmacht (BIDKL: vaak aangeduid als de 'Gravendienst')
- Wet op de Lijkbezorging, artikel 21: de burgemeester is verantwoordelijk voor lijkbezorging van onbekende personen. De burgemeester/politie roept assistentie van de BIDKL in.
- Burgerlijk Wetboek, boek 5, artikel 5, lid 1: bij het stuiten op een veldgraf, is het verplicht om met bekwame spoed aangifte te doen van de vondst bij de plaatselijke overheid (politie/gemeente) en eveneens de zaak in bewaring te geven aan de politie/gemeente die dit vordert. De politie/gemeente roept de BIDKL ter plaatse.
- Circulaire Wrakkenberging, Ministers van Defensie en Binnenlandse Zaken, 2009: bij vliegtuigbergingen geldt: 'Om de zorgvuldigheid van een berging te waarborgen en invulling te geven aan de Verdragen van Genève, en relevante overeenkomsten met de Verenigde Staten, het Gemenebest en Duitsland inzake de overdracht van stoffelijke resten, is de berging en identificatie van stoffelijke resten uit WO II bij uitsluiting voorbehouden aan de BIDKL'.

2.1.8 Convenant beoordeling projectplan opsporing ontplofbare oorlogsresten

De Vereniging voor Explosieven Onderzoek (VEO), het Platform Blindgangers en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten stelden vast dat het van belang is dat de gemeente vooraf het projectplan voor de opsporing beoordeelt op de relevante aspecten voor de openbare orde en veiligheid. Daarom legden deze partijen in het convenant beoordeling projectplan opsporing ontplofbare oorlogsresten een aantal procedurele afspraken vast over de beoordeling van het projectplan door de gemeente.

3 Taken en verantwoordelijkheden

Binnen het speelveld van de OO is een aantal spelers actief. Uiteraard de gemeenten en de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD). Maar ook het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, dienst inspectie, de onderzoeksbureaus voor opsporing, de nationale politie, aannemers, et cetera.

Het is goed dat ieder een duidelijk en eenduidig beeld heeft van de eigen rol en die van anderen voor wat betreft de taken en bevoegdheden over ontplofbare oorlogsresten.

3.1 Gemeentelijke verantwoordelijkheden

3.1.1 College van Burgemeester en Wethouders

Het college van burgemeesters en wethouders heeft de beslissingsbevoegdheid om al dan niet tot het (proactief) opsporen en ruimen van OO uit de Tweede Wereldoorlog over te gaan. Het college van burgemeester en wethouders kan aan de hand van de voorliggende nota een verplichting tot nader onderzoek opleggen.

3.1.2 Gemeente

De gemeente als bevoegd gezag beoordeelt het projectplan op het gebied van risico's voor de openbare orde. Dat wil zeggen: worden bij het benaderen de juiste maatregelen getroffen om de veiligheid van de omgeving te waarborgen?

3.2 Initiatiefnemer

De initiatiefnemer is de partij die het project gaat realiseren, en daarmee te maken krijgt met risico's voor de arbeidsveiligheid voortvloeiend uit de aanwezigheid van OO. Iedere persoon of organisatie die van plan is om grondverzet te plegen, bouwprojecten of infrastructurele plannen te ontwikkelen, te baggeren, et cetera, is verplicht om te informeren bij de gemeente naar de mogelijke aanwezigheid van OO op het betreffende perceel. Dit geldt zowel voor gemeentelijke als voor niet-gemeentelijke projecten.

3.3 Opsporingsbureaus

Opsporingsbedrijven en adviesbureaus zijn gespecialiseerd in het opsporen van OO. Deze bedrijven voeren vooronderzoeken, projectgebonden risicoanalyses en detectie- en benaderwerkzaamheden uit. Hiertoe beschikken zij over specialistische middelen, personele kwalificaties en de juiste certificaten. Opsporingsbedrijven moeten zijn gecertificeerd volgens het CS-OOO (zie 2.1.3).

3.4 Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD)

De EODD is de enige instantie in Nederland die bevoegd is voor het ruimen van ontplofbare oorlogsresten. De EODD zorgt voor het uiteindelijk verwijderen of vernietigen van aangetroffen OO.

3.5 Team Explosieven Veiligheid (Politie)

Het Team Explosieven Veiligheid (TEV) komt in actie bij de vondst van een explosief of verdacht pakketje. Maar ook als het gaat om OO. Als opsporingsbedrijven bij gerichte zoekacties OO vinden, melden ze dit direct bij de EODD. Dat is anders bij meldingen van toevalvondsten. Die komen binnen bij de TEV van dienst via de meldkamer. De TEV coördineert en zet de melding uit waarna een

explosievenverkenner ter plaatse gaat kijken. Betreft het daadwerkelijk een explosief, dan bepaalt de explosievenverkenner samen met de EODD welk type melding het wordt.

3.6 Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) houdt toezicht op de naleving van de Arbowetgeving, waaronder ook het veilig werken met ontplofbare oorlogsresten valt.

4 De basis voor het beleid

4.1 Verwachtingskaart ontplofbare oorlogsresten Venray

Om een beter inzicht te krijgen in de aanwezigheid van OO voor het gehele grondgebied van de gemeente Venray heeft de gemeente een verwachtingskaart Ontplofbare Oorlogsresten voor de gehele gemeente laten opstellen. volgens, in overeenstemming met de eisen uit het CS-000

Om tot deze verwachtingskaart te komen is uitgebreid historisch vooronderzoek² naar de gevechtshandelingen gedaan en is op basis van feitelijk bronnenmateriaal geanalyseerd in welke gebieden sprake is van een verhoogde kans op de aanwezigheid van OO. De verwachtingskaart geeft een beeld van de OO-risicogebieden naar de situatie anno 1945 (gelijk na de oorlog). Uit de verwachtingskaart blijkt dat na de Tweede Wereldoorlog op het gehele grondgebied van de gemeente sprake is van een verhoogde kans op aanwezigheid van OO.

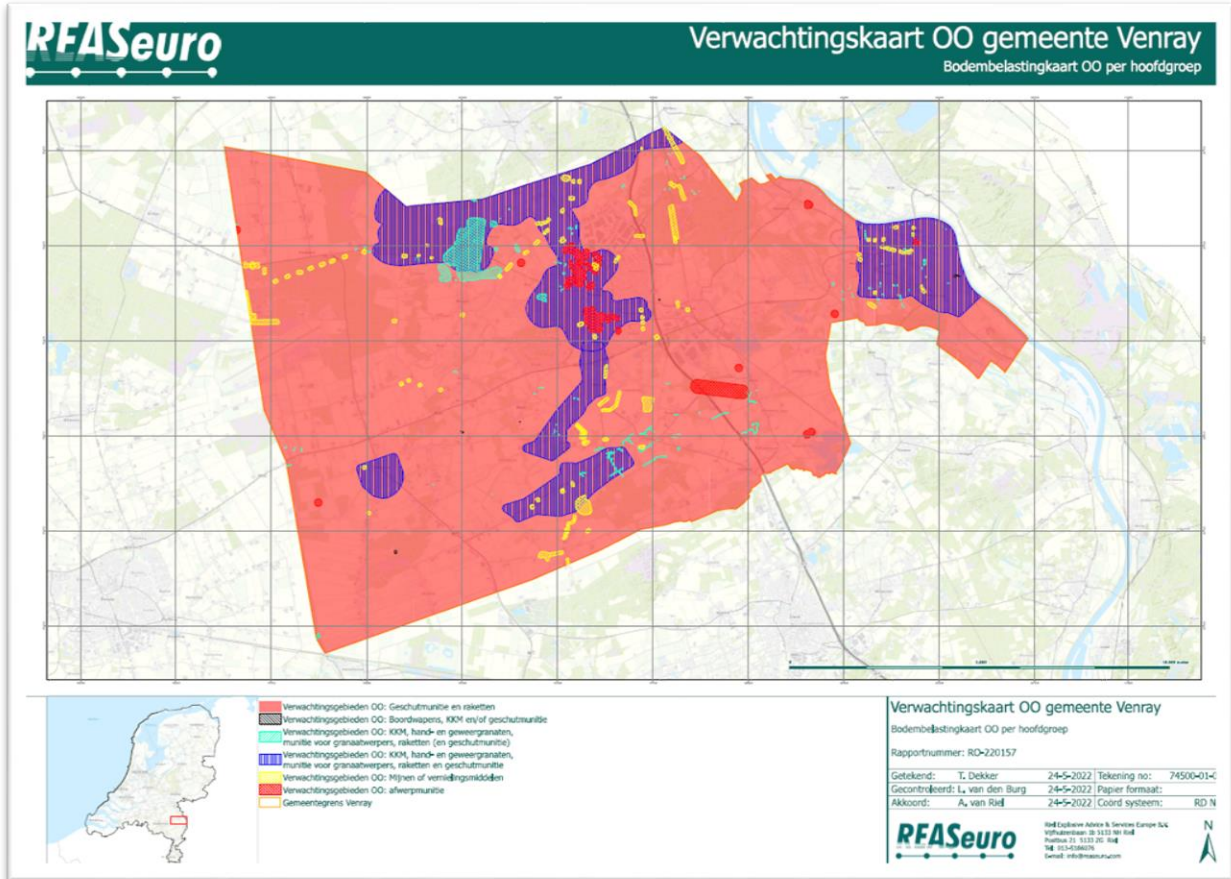
Samengevat komt uit het historisch vooronderzoek het volgende naar voren:

- *Bevrijdingsgevechten september 1944/ maart 1945*
Gevechten vanuit Sint-Antonius/Overloon richting Venray om de Maas te bereiken door inzet van tank- en infanteriebataljons van de Amerikanen en Britten om via die kant Duitsland in te trekken. Om het oprukken van de geallieerden via deze kant te stoppen hadden de Duitsers veel troepen en tanks in dit gebied gestationeerd.
- *Bombardementen*
Venray was een logistiek knooppunt voor de Duitsers die ook zware verdedigingswerken hadden opgesteld. Vooral het Sint-Annapark in Venray is meerdere malen gebombardeerd. Daarnaast vlogen veel formaties van geallieerden toestellen over Venray om het Ruhrgebied en andere steden in Duitsland te bombarderen. Er zijn gedurende de oorlog, bij verschillende momenten, geallieerde toestellen geweest die zijn neergestort of uit nood hun lading bommen hebben moeten laten vallen.
- *Artilleriebeschietingen*
Een zeer groot deel van de gemeente Venray is frontgebied geweest. Om door de Duitse linies te breken is in grote mate gebruik gemaakt van verschillende soorten artilleriestukken om beschietingen mee uit te voeren.
- *Raketaanvallen*
In de aanloop naar en tijdens de bevrijding van de gemeente Venray heeft een groot aantal geallieerde raketaanvallen door jachtbommenwerpers plaatsgevonden om Duitse troepenconcentraties, stellingen en infrastructuur aan te vallen. Uit archieven blijkt dat er 53 maal een aanval is uitgevoerd binnen de gemeente Venray door jachtbommenwerpers.
- *Neergestorte vliegtuigen*
Gedurende de 2^e WO zijn door luchtafweergeschut, jachtvliegtuigen of door technische problemen verschillende vliegtuigen van geallieerde en Duitse zijde neergestort in de gemeente.
- *Militaire infrastructuur*
Om de opmars van de geallieerden richting Duitsland te stuiten is op verschillende plekken Duitse militaire infrastructuur aangelegd bestaande uit wapenopstellingen, geschutopstellingen en andere militaire werken zoals loopgraven.

² (Verwachtingskaart Ontplofbare Oorlogsresten gemeente Venray, REASeuro, kenmerk: RO-220157, 28 juni 2022).

- **Mijnenvelden en mijnverdachte gebieden**
Naast militaire infrastructuur zijn ook door Duitse eenheden mijnenvelden aangelegd.

De verwachtingskaart is opgenomen in bijlage 2.

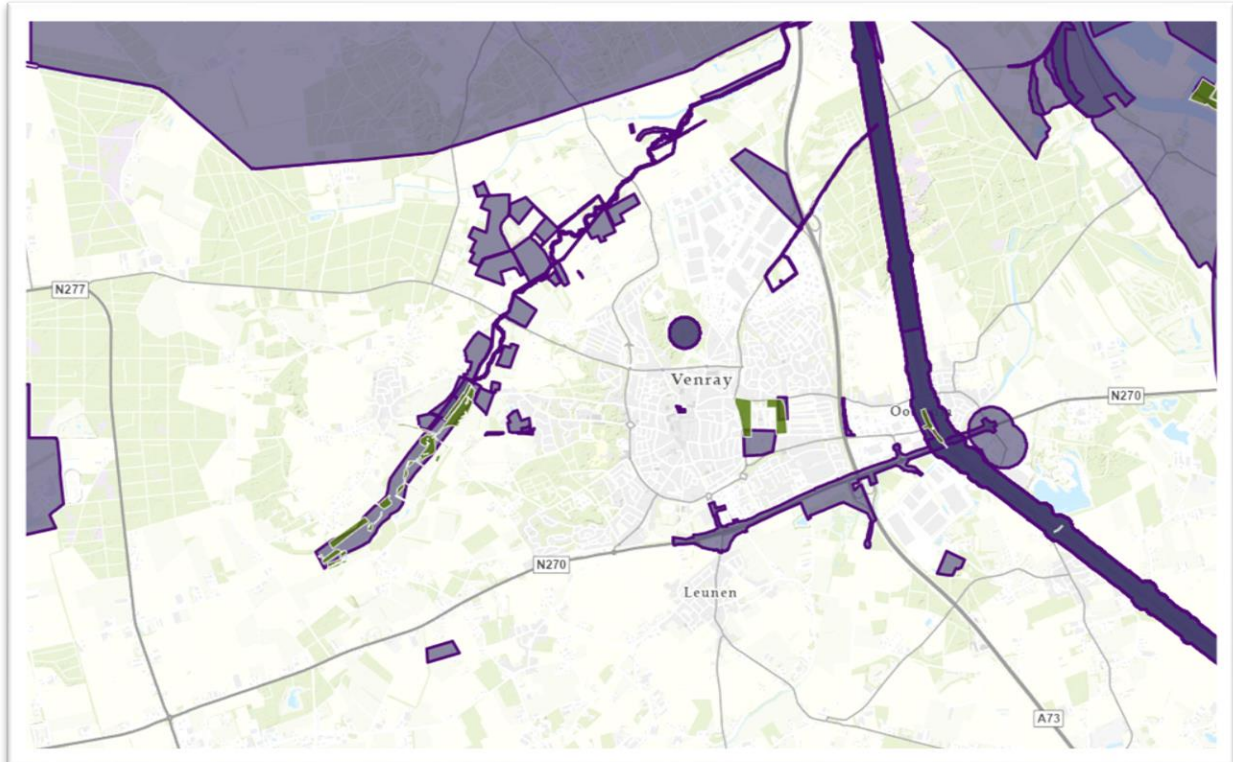
- Verwachtingsgebieden OO: Geschutmunitie en raketten
- Verwachtingsgebieden OO: Boordwapens, KKM en/of geschutmunitie
- Verwachtingsgebieden OO: KKM, hand- en geweergrenaten, munitie voor granaatwerpers, raketten (en geschutmunitie)
- Verwachtingsgebieden OO: KKM, hand- en geweergrenaten, munitie voor granaatwerpers, raketten en geschutmunitie
- Verwachtingsgebieden OO: Mijnen of vernielingsmiddelen
- Verwachtingsgebieden OO: afwerpmunitie
- Gemeentegrens Venray

4.2 Inventarisatiekaart (VEO-Bommenkaart)

Informatie over onderzoeken die al gedaan zijn in bepaalde gebieden binnen de gemeente kan gevonden worden op:

- De VEO-bommenkaart: <https://www.explosievenopsporing.nl/veo-bommenkaart/>. In de praktijk blijkt dat niet alle onderzoeken door de aangesloten partijen worden doorgegeven en dus niet worden verwerkt in het overzicht. Daardoor is het ook aanbevolen om navraag te doen bij de gemeente of er al onderzoeken en of ruimingen hebben plaatsgevonden in het projectgebied.
- Op de verwachtingskaart OO van de gemeente Venray: [Verwachtingskaart OO Venray](#)

Figuur 4.2 VEO-bommenkaart: uitgevoerde onderzoeken binnen de gemeente

5 Beleidskeuzes

Op basis van de verwachtingskaart OO en de inventarisatiekaart heeft de gemeente dit beleid voor het omgaan met OO geformuleerd. Bij het formuleren van dit beleid voor het omgaan met OO heeft de gemeente een afweging gemaakt tussen enerzijds het borgen van een veilige omgang met OO en anderzijds de lastenverzwaring voortvloeiende uit de maatregelen die moeten worden getroffen om het OO-risico te verlagen. Bij deze afweging heeft de gemeente naar een proportionele balans tussen risico's en lastenverzwaring gezocht.

Risico's van OO

Een risico is het product van kans maal effect. Voor OO bestaat het risico uit de kans op het aantreffen van een OO maal de kans op een ongecontroleerde detonatie (explosie) maal de schade of letsel die dit veroorzaakt (effect).

De praktijk laat sinds de Tweede Wereldoorlog zien dat in sommige gebieden in Nederland een aanzienlijke kans bestaat op het aantreffen van OO. De verwachtingskaart en de daadwerkelijke vondsten en ruiming van de EOD laten zien dat dit ook in de gemeente Venray het geval is. Een deel van deze vondsten is toe te schrijven aan opsporingswerkzaamheden die in het kader van diverse projecten hebben plaatsgevonden of vondsten door het ploegen van landbouwgrond en amateurs die met een metaaldetector zoeken.

De kans op het spontaan (zonder effecten van buitenaf) ontploffen van een OO is zeer klein. De kans op een ongecontroleerde ontploffing van OO neemt bij ondeskundige of ongecontroleerde behandeling dusdanig toe, dat daardoor sprake is van een onaanvaardbaar risico. Het effect, de ontploffing van het OO en de schade of letsel die met de uitwerking van de ontploffing gepaard kan gaan, is groot. Afhankelijk van het soort OO, het kaliber en de (diepte-)ligging kan schade optreden tot een afstand van enkele meters tot in extreme gevallen van zelfs enkele kilometers van het ontploffingspunt. Veiligheidsmaatregelen zijn verplicht zodra er een verhoogde kans op de aanwezigheid van OO is. Dit geldt zeker voor de gemeente Venray.

5.1 Beleidsruimte gemeente

Naoorlogse grondroeringen en ophogingen kunnen leiden tot het verkleinen van de kans op het aantreffen van OO, waardoor het risico vermindert. De aanwezigheid van OO kan meestal echter niet volledig worden uitgesloten en daarom dient bepaald te worden of sprake is van een aanvaardbaar risico. De gemeente mag bepalen in welke gebieden en in welke mate sprake is van een vermindering van het risico tot aanvaardbaar niveau.

De gemeente heeft hierbij de volgende afwegingscriteria gebruikt:

5.1.1 Ontgraven bodemlagen:

Gebieden en bodemlagen kunnen als niet-verdacht worden aangemerkt als deze na de Tweede Wereldoorlog ontgraven zijn. Hiervan kan sprake zijn bij bijvoorbeeld bodemsaneringen, zandwinningen, riolering en kabels, het graven van bouwkuipen en kelders, etc. In deze gevallen is de verdachte bodemlaag afgegraven en afgevoerd. De ontgraven bodemlaag is vervangen door andere grond of een bouwconstructie.

5.1.2 Opgehoogde gebieden:

Voor terreinen die naoorlogs zijn opgehoogd, mag worden aangenomen dat het ophoogzand van elders is aangevoerd en vrij is van explosieven. Dit is een in Nederland algemeen gehanteerde en geaccepteerde aanname.

5.1.3 Geroerde bodemlagen

In bodemlagen die aantoonbaar intensief zijn geroerd, is de kans op het aantreffen van OO in de geroerde laag ten opzichte van de situatie ten tijde van mei 1945 verlaagd maar zeker niet uitgesloten. Ook dit is een in Nederland algemeen gehanteerd en geaccepteerd uitgangspunt. Tijdens het bewerken van akkers door landbouwmachines in Venray wordt nog steeds met grote regelmaat OO gevonden. Zelfs na vele jaren van grondroerende werkzaamheden.

5.1.4 Ervaringen uit het verleden

De plaatsen waar in het verleden OO zijn aangetroffen en de momenten waarop dit is gebeurd, geven inzicht in de trefkans op OO bij toekomstige bodemingrepen. Ook kan de gemeente laten meewegen in hoeverre bij het reguliere grondgebruik in de afgelopen decennia spontaan OO zijn aangetroffen. Uit analyse van de spontane vondsten van OO blijkt dat overal in de gemeente OO wel aangetroffen kan worden.

5.2 Keuze tussen reactief en proactief beleid

Voor het opsporen van OO kan de gemeente kiezen voor een reactief of een proactief beleid. Een reactief beleid houdt in dat OO pas worden opgespoord en geruimd wanneer dit voor een ontwikkelingsproject noodzakelijk is. Met een proactief beleid wordt bedoeld dat aan de hand van de beschikbare historische gegevens en de omgevingsfactoren (potentiële risicovolle objecten of situaties) een afweging wordt gemaakt om OO op te sporen en te ruimen zonder dat hieraan geplande grondroerende werkzaamheden ten grondslag liggen. Beide strategieën kunnen ook naast of aanvullend op elkaar worden toegepast.

Voor de gemeente Venray is bij het opsporen van OO een reactief beleid het uitgangspunt. Zoals eerder aangegeven vormen de achtergebleven OO in de grond nauwelijks een risico en is het een onmogelijke opdracht om de gehele gemeente Venray te ontdoen van OO.

5.3 Afwegingen en keuzes voor grondroerende ingrepen

De gemeente heeft binnen de beschreven beleidsruimte afgewogen in welke gebieden en bodemlagen sprake is van welk risico en heeft op basis hiervan keuzes gemaakt voor het wel of niet uitvoeren van aanvullend OO-onderzoek bij ontwikkelingen en grondroerende ingrepen.

Er zijn hiervoor vier situaties benoemd:

5.3.1 Opstellen omgevingsbeleid

Bij het wijzigen of opstellen van een omgevingsvisie, een bestemmingsplan of een omgevingsplan moet informatie over onder meer de bodemgesteldheid en daarmee over de mogelijke aanwezigheid van OO worden verzameld. De inhoud van de voorliggende nota en het onderzoek van REASeuro kan, na de bestuurlijke vaststelling, direct als input voor het opstellen of wijzigen van ruimtelijk beleid worden gebruikt.

Overgang naar Omgevingswet

Het OO-beleid uit de voorliggende nota hoeft na inwerkingtreding van de Omgevingswet inhoudelijk niet te worden herzien en is daarmee Omgevingswetproof. Na vaststelling moet de inhoud van de beleidsnota op de juiste plek in de instrumenten van de Omgevingswet worden gezet. Hierbij heeft de gemeente de volgende mogelijkheden:

1. Voortzetten van het OO-beleid in de huidige vorm: onder de Omgevingswet (artikel 1.2) worden OO niet als een aspect benoemd dat in ieder geval onderdeel uitmaakt van de fysieke

leefomgeving. Zolang de gemeenteraad OO niet expliciet benoemd als onderdeel van de gemeentelijke definitie van de fysieke leefomgeving, kan een eigenstandig beleidskader voor OO in stand blijven.

2. De ambities en doelen uit het OO-beleid integreren in omgevingsvisie en de regels in het omgevingsplan. Alternatief is om het handelingskader te vertalen naar een programma voor de omgang met OO. In het omgevingsplan kan dan bepaald worden dat bij werkzaamheden in de bodem het OO-programma nageleefd/uitgevoerd moet worden.

5.3.2 Regulier grondgebruik

Het reguliere grondgebruik omvat de grondroerende activiteiten die vanwege de bestemming op betreffend perceel mogen worden verwacht, zoals:

1. Het bewerken van agrarische percelen (binnen de bouwvoor);
2. Het werken in of herinrichten van de tuinen binnen de bouwvlakken van particuliere percelen of bedrijfsterreinen;
3. Onderhoud van openbaar groen;
4. Onderhoudsbaggerwerk van watergangen en -partijen.

De gegevens over de spontaan aangetroffen OO en de ervaring van de medewerkers van de gemeente met betrekking tot het spontaan aantreffen van OO in de afgelopen decennia wijzen uit dat bij het reguliere grondgebruik bij punten 2 en 3 nagenoeg nooit OO worden aangetroffen. Wel worden ieder jaar bij agrarische werkzaamheden nog steeds OO aangetroffen.

Het is praktisch gezien vrijwel onmogelijk om aan regulier grondgebruik aanvullende eisen te stellen met betrekking tot de opsporing van OO. De kosten hiervan wegen niet op tegen de veiligheidswinst.

Regulier grondgebruik kan zonder OO-onderzoek worden uitgevoerd. Feitelijk wordt hiermee de situatie zoals die de afgelopen decennia aanwezig was gecontinueerd. In voorkomende gevallen volstaat het protocol "Spontaan aantreffen van OO", zie paragraaf 6.3.

5.3.3 Diepploegen en draineringen

Bij agrarische grondbewerking die qua diepte of omvang afwijkt van het reguliere grondgebruik en grondroerende werkzaamheden buiten de bouwvoor (bijvoorbeeld diepploegen of drainage) en een cyclus hebben van meer dan tien jaar is sprake van een klein toegenomen risico ten opzichte van het reguliere gebruik. In de praktijk is het merendeel van deze werkzaamheden vergunning plichtig. De risico's van het aantreffen van OO wegen echter niet op tegen de kosten van aanvullend OO-onderzoek en stelt de gemeente hier geen aanvullende eisen aan. Indien OO worden aangetroffen volstaat het protocol "Spontaan aantreffen van OO", zie paragraaf 6.3.

5.3.4 Bodemingreep in onverdachte gebieden

Binnen onverdachte gebieden kunnen bodemingrepen zonder OO-onderzoek worden uitgevoerd. Voor de gemeente Venray geldt dat het dan alleen om gebieden waar ruiming hebben plaatsgevonden. Indien onverhoopt spontaan een OO wordt aangetroffen, dient de vondst via de procedure "Spontaan aantreffen OO" te worden afgehandeld. Deze procedure is opgenomen in paragraaf 6.3.

5.3.4.1 Buiten risicogebieden

Onverdachte gebieden zijn de gebieden die op de OO-verwachtingskaart buiten de risicogebieden vallen, dus waar in de Tweede Wereldoorlog op basis van de historische informatie geen OO terecht zijn gekomen. Voor het gehele grondgebied van Venray geldt dat er een kans is tot het aantreffen van OO waardoor er geen gebieden buiten het risicogebied vallen.

5.3.4.2 Vrijgegeven gebieden

Andere onverdachte gebieden zijn de vrijgegeven gebieden, dat wil zeggen gebieden waar explosievenonderzoek is uitgevoerd en de gemeente een ondertekend Proces Verbaal van Oplevering (PVVO) heeft ontvangen. Daarin staat wat voor artikelen er gevonden zijn en dat ze geruimd zijn. Via de veo-bommenkaart (zie 4.2) of via de [GIS kaart voor inwoners en bedrijven](#) kan onderzocht worden of het gebied waarin een project gaat plaatsvinden een vrijgegeven gebied is.

5.3.4.3 Geroerde gebieden

Tevens zijn gebieden waar de bodem na de Tweede Wereldoorlog dieper geroerd is dan de penetratiediepte van de OO onverdacht. In bijlage 2 zijn de verschillende verwachtingsgebieden en penetratiedieptes bijlage 3 raadpleegbaar.

5.3.5 Bodemingreep in verdachte gebieden

Zolang er in verdachte gebieden geen naoorlogse grondroeringen hebben plaatsgevonden, is de kans op aantreffen van OO in de gemeente Venray onverminderd verhoogd. Binnen de verdachte gebieden vindt de gemeente Venray onderzoek nodig, tenzij:

1. De bodemingreep plaatsvindt in de verdachte bodemlaag door eerder grondverzet volledig verwijderd is; of
2. De bodemingreep zich beperkt tot een bodemlaag die na 1945 op het oorspronkelijke maaiveld is aangebracht; of
3. De bodemingreep zich beperkt tot een bodemlaag die na 1945 aantoonbaar is geroerd tot minimaal aan de penetratiediepte die voor dat gebied geldt. (Zie bijlage 2 en 3); of
4. Sprake is van regulier grondgebruik (zie paragraaf 5.3.2).

Toelichting op de uitzonderingen 1 en 2

De gemeente Venray beschouwt bodemlagen waar door eerder grondverzet de verdachte laag volledig verwijderd is of die na 1945 op het oorspronkelijke maaiveld zijn aangebracht, als minder verdacht. Deze keuze leidt op basis van de uitgevoerde inventarisatie tot de volgende verminderde verdachte bodemlagen:

- a) Ontgravingen (na WO II): hieronder vallen onder meer uitgevoerde bodemsaneringen, archeologische opgravingen en voormalige OO gebieden die ontdaan zijn van OO. De gebiedsdelen waar de diepte van de ontgraving groter is dan de ter plaatse vastgestelde verticale afbakening op de verwachtingskaart worden als minder verdacht aangemerkt.
- b) Leggerprofiel van oppervlaktewateren. Dit profiel wordt periodiek gebaggerd. Slib aanwezig boven het ter plaatse geldende leggerprofiel is daardoor in principe niet verdacht op OO, hoewel er sporadisch nog wel eens munitieartikelen worden aangetroffen in de bagger. In dat geval moet het "Protocol voor Spontaan aantreffen van OO" worden gebruikt (6.3).
- c) Ophooglagen. De gebiedsdelen waar de diepte van de ontgraving groter is dan de ter plaatse vastgestelde verticale afbakening op de verwachtingskaart zijn als onverdacht aangemerkt. Bodemingrepen binnen de minder verdachte bodemlagen en gebieden kunnen zonder aanvullend OO-onderzoek worden uitgevoerd. Als de bodemingreep of de effecten daarvan zich uitstrekken tot een onderliggende verdachte laag kan wel aanvullend OO-onderzoek nodig zijn. Voorbeelden zijn de inzet van trilwalsen boven een bodemlaag die verdacht is op afwerpmunitie of het plaatsen van funderingspalen naast een op afwerpmunitie verdacht gebied. Een ander voorbeeld zijn ondergrondse bouwwerken, zoals (parkeer)kelders en

bergbezinkbassins. Voor de bouw hiervan zijn verdachte bodemlagen ontgraven maar daaronder kunnen nog verdachte bodemlagen aanwezig zijn. Als dergelijke ondergrondse bouwwerken worden gesloopt en vervolgens nieuwbouw plaatsvindt waarbij verdachte bodemlagen worden beroerd, is aanvullend OO-onderzoek nodig.

Toelichting op uitzondering 3

De kans op het aantreffen van OO in naoorlogs geroerde grond wordt door de gemeente Venray als een aanvaardbaar risico gezien en deze bodemlagen worden als bodemlagen met een verlaagd risicoprofiel aangemerkt. Het betreft de volgende bodemlagen:

- a) Wegprofiel van openbare wegen inclusief de ondergrondse infrastructuur. In wegcunetten en kabel- en leidingtracés is de grond volledig geroerd en/of ontgraven en aangevuld met funderingsmateriaal.
- b) Grondlagen die geroerd zijn, tot minimaal de verticale penetratie diepte zoals aangegeven in bijlage 3, als gevolg van grondverbetering in het kader van bouwrijp maken.

Bodemingrepen binnen bodemlagen en gebieden met een verlaagd risico kunnen zonder aanvullend OO-onderzoek worden uitgevoerd. Ook hierbij geldt dat bij een verlaagd risicogebied nog steeds OO kan worden aangetroffen. Volg dan het protocol 'spontaan aantreffen OO' (6.3). Als de bodemingreep of de effecten daarvan zich uitstrekken tot een onderliggende laag met een verhoogd risico op OO kan wel aanvullend OO-onderzoek nodig zijn.

5.3.6 Tabel: Bodemingrepen in verdachte gebieden

In tabel 5.1 is voor bodemingrepen in binnen en buiten de bebouwde kom aangegeven wanneer OO-onderzoek noodzakelijk is.

Tabel 5.1

Activiteit	Géén OO-onderzoek noodzakelijk	OO-onderzoek noodzakelijk
Plangebied in verdachte zones		
Openbare ruimte		
Regulier onderhoud openbare ruimte (schoffelen, bollen planten, plaatsen speeltoestellen etc.)		
Onderhoudsbaggerwerk in waterlopen en -partijen		
Kleine bodemingrepen (planten van bomen/struiken, plaatsen ondergrondse containers, etc.)		
Weg- en rioolreconstructies		Bodemingreep buiten bestaand weg- of rioolcunet (1)
Aanleg of vervanging kabels en leidingen (binnen de wegenlegger)		Bodemingreep buiten bestaand wegcunet (2)

Plaatsen funderingspalen, grondwateronttrekkingen of Warmte- koudeopslag		Gebied verdacht van afwerpmunitie
Ale overige activiteiten		
Particuliere percelen		
Regulier agrarisch grondgebruik		
Regulier onderhoud of herinrichting van tuinen binnen de bouwvlakken van particuliere percelen of bedrijfsterreinen		
Plaatsen funderingspalen, grondwateronttrekkingen of Warmte- koudeopslag		Gebied verdacht van afwerpmunitie
Alle overige activiteiten		
Bijzondere situaties		
Uitgevoerde bodemsaneringen	Bodemingreep binnen profiel sanering	Bodemingreep buiten profiel sanering
Uitgevoerde archeologische opgravingen	Bodemingreep binnen profiel opgraving	Bodemingreep buiten profiel opgraving
Uitgevoerde ontgrondingen	Ontgroning dieper dan verticale afbakening OO	Verticale afbakening dieper dan ontgroning

	Geen OO-onderzoek noodzakelijk, volg protocol spontaan aantreffen OO'
	OO-onderzoek noodzakelijk
	Niet van toepassing

1. Binnen de gemeente Venray zijn enkele gebieden verdacht van afwerpmunitie (vliegtuigbommen). Als de bodemingreep plaatsvindt in een dergelijk gebied is aanvullend OO-onderzoek nodig. Voorbeeld zijn de inzet van trilwalsen boven een bodemlaag die verdacht is op afwerpmunitie.
2. Wegprofiel van openbare wegen en de ondergrondse infrastructuur. In wegcunetten en kabel- en leidingtracés is de grond volledig geroerd en/of ontgaven en aangevuld met funderingsmateriaal.

5.3.7 PRA (Projectgebonden risicoanalyse)

Wanneer uit tabel 5.1 blijkt dat OO-onderzoek noodzakelijk is dient dit te worden uitgevoerd. Het OO-onderzoek bestaat uit een locatiespecifieke beoordeling van de risico's (projectgebonden risicoanalyse (PRA)) eventueel gevolgd door opsporing. De eisen aan het aanvullend OO-onderzoek, de detectie en ruiming van OO staan in hoofdstuk 7. Het aanvullend onderzoek, detectie en ruiming is voorbehouden aan gecertificeerde opsporingsinstanties.

Indien onverhoopt spontaan OO worden aangetroffen, dient de vondst via de procedure "Spontaan aantreffen OO" te worden afgehandeld. Deze procedure is opgenomen in paragraaf 6.3. Indien meerdere OO worden aangetroffen, is dit nieuwe informatie op basis waarvan herziening van de aanpak nodig kan zijn.

5.3.8 Bodemonderzoek

Voor milieukundig, geotechnisch en archeologisch (m.u.v. proefsleuvenonderzoek) bodemonderzoek geldt dat de kans op het aantreffen van OO aanwezig is, maar de lastenverzwaring niet opweegt tegen de verkleining van de risico's. Tijdens werkzaamheden door archeologen wordt al voorzichtig gewerkt in verband met het niet willen beschadigen van eventuele archeologische vondsten. Ongeacht de mate van risico van het gebied hoeft hiervoor geen aanvullend OO-onderzoek te worden uitgevoerd, tenzij het bodemonderzoek betreft op plaatsen waar sprake kan zijn van afwerpmunitie (zie verwachtingskaart bijlage 2).

5.4 Metaaldetectie en magneetvissen

5.4.1 Metaaldetectie

Mensen die hobbymatig met een metaaldetector of een magneet op zoek gaan naar sporen in de (water)bodem, kunnen OO tegenkomen. Dit kan tot risicovolle situaties leiden en is daarom ook aan enkele regels gebonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 4, zijn te vinden op de gemeentelijke website [LINK TOEVOEGEN WANNEER DEZE ER IS](#), de website van de [Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](#). (Publicatie 'Metaaldetectie in Nederland') en op de website van de [Rijksoverheid Besluit Erfgoedwet archeologie](#).

In de gemeente Venray wordt met enige regelmaat door hobbyisten ontplofbare oorlogsresten met een metaaldetector gevonden. Er is door de gemeente niet gekozen voor een verbod op hobbymatig zoeken met een metaaldetectie. Het is niet eenvoudig te handhaven en door een verbod in te stellen zullen de gevonden ontplofbare oorlogsresten ook niet worden gemeld om een boete te ontlopen.

De gemeente kiest dan ook voor de communicatieve en informatieve weg om de al geldende regels te communiceren. (Bijlage 4) Daarnaast verbiedt landelijke regelgeving al veel:

- Gericht te zoeken en te graven op plekken die gemarkeerd zijn als archeologische plekken. Op grond van 5.1 van de Erfgoedwet moet u een certificaat hebben. Het is namelijk verboden om zonder vergunning of toestemming van de overheid te graven naar archeologische vondsten of sporen.
- Gericht te zoeken naar munitie: Alleen bedrijven die voldoen aan gestelde eisen in het CS-OOO certificaat mogen zoeken naar munitie. Het CS-OOO staat, sinds 1 januari 2021, voor certificatieschema voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten. Bedrijven en werknemers die OO opsporen moeten gecertificeerd zijn volgens het CS-OOO. De wettelijke basis hiervoor is te vinden in het Arbeidsomstandighedenbesluit. Hierin zijn onder andere richtlijnen, proceseisen en deskundigheidseisen opgenomen op gebied van opsporing naar ontplofbare oorlogsresten.
- Munitie voorhanden te hebben: Op grond van de Wet wapens en munitie (hogere regelgeving) is het verboden om munitie voorhanden te hebben. Wordt munitie uit de grond gehaald dan heeft diegene daarmee munitie voorhanden en is diegene strafbaar.

Als de omstandigheden wijzigen en er zich tot risicovolle situaties voordoen, kan de gemeente deze beleidslijn veranderen en een algeheel verbod opnemen in de APV.

5.4.2 Magneetvissen

Magneetvissen is *niet* gelegaliseerd. De uitzondering op het opgravingsverbod voor zoeken en graven met een metaaldetector geldt alleen op het land en niet in het water ([Besluit Erfgoedwet](#)). Archeologische voorwerpen in het water mogen niet verplaatst of meegenomen worden, dus ook niet met een magneet uit het water worden gehaald.

5.5 Financiële tegemoetkoming OO (bommenregeling)

Gemeenten kunnen via het gemeentefonds in aanmerking komen voor een bijdrage in de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten uit de Tweede Wereldoorlog (de zogenoemde bommenregeling). Het vergoedingspercentage voor bijdragen die vanaf 2021 worden verstrekt is 68%. Het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) is, samen met het ministerie van Financiën de beheerder van het gemeentefonds en, informeert gemeenten over de bommenregeling via de circulaire van het gemeentefonds.

Om in aanmerking te komen voor een bijdrage dient de gemeente een raadsbesluit in waarin de gemaakte kosten voor het opsporen en ruimen van ontplofbare oorlogsresten zijn opgenomen. De bijdrage heeft betrekking op de gemaakte kosten exclusief btw. In het raadsbesluit moet daarom duidelijk worden gemaakt wat de bedragen exclusief btw zijn.

Alleen gemeenten kunnen een aanvraag indienen bij het ministerie van BZK. In de praktijk komt het voor dat gemeenten ook kosten van derden in het raadsbesluit opnemen.

Het ministerie van BZK heeft hier in principe geen bezwaar tegen, maar acht terughoudendheid van belang. Er is voor de kosten van derden verschil tussen een particulier met een 'spontane vondst' op eigen grond of een projectontwikkelaar die opdracht heeft gegeven tot 'grondroerende werkzaamheden'.

De gemeente bepaalt dus of het project in aanmerking komt voor deze regeling.

5.6 Vernietigingslocatie

Als er OO worden gevonden, of het nu bij toeval is of naar aanleiding van een onderzoek, zullen deze op een veilige manier en op een veilige locatie onschadelijk moeten worden gemaakt.

Het ligt voor de hand dat het ruimen van OO niet zomaar overal kan plaats vinden en dat beheersmaatregelen noodzakelijk zijn om dit op een veilige manier uit te voeren. De medewerkers van de EODD moeten onder veilige omstandigheden hun werkzaamheden kunnen uitvoeren. Daarnaast moeten deze werkzaamheden ook geen gevaar opleveren voor de omgeving.

De Gemeentewet bepaalt dat de handhaving van de openbare orde en veiligheid een primaire taak is van de burgemeester. De burgemeester is het beste in staat om de lokale situatie, omstandigheden en overige belangen bij zijn beslissing te betrekken. Op grond van artikel 175 Gemeentewet vindt de ruiming van OO, buiten defensierterreinen, plaats onder het gezag van de burgemeester. De Rijksoverheid (in dit geval het ministerie van Defensie) heeft een ondersteunende en uitvoerende rol bij het ruimen.

5.6.1 Vernietigingslocatie gemeente Venray

De gemeente Venray heeft er voor gekozen een vaste vernietigingslocatie in te richten.

Deze vernietigingslocatie is in samenwerking met de EODD en een gecertificeerd CS-000 bedrijf ingericht aan de Hansenberg te Merselo op grond in eigendom van de gemeente. Hierdoor:

- Voldoet de vernietigingslocatie aan alle eisen die gesteld zijn door de EODD;
- Zijn de omstandigheden van de vernietigingslocatie bekend zijn bij de gemeente en EODD;
- Kan de EODD in een veilige en bekende omgeving werken;
- Gaat er geen onnodige tijd verloren met het vinden van een geschikte vernietigingslocatie.

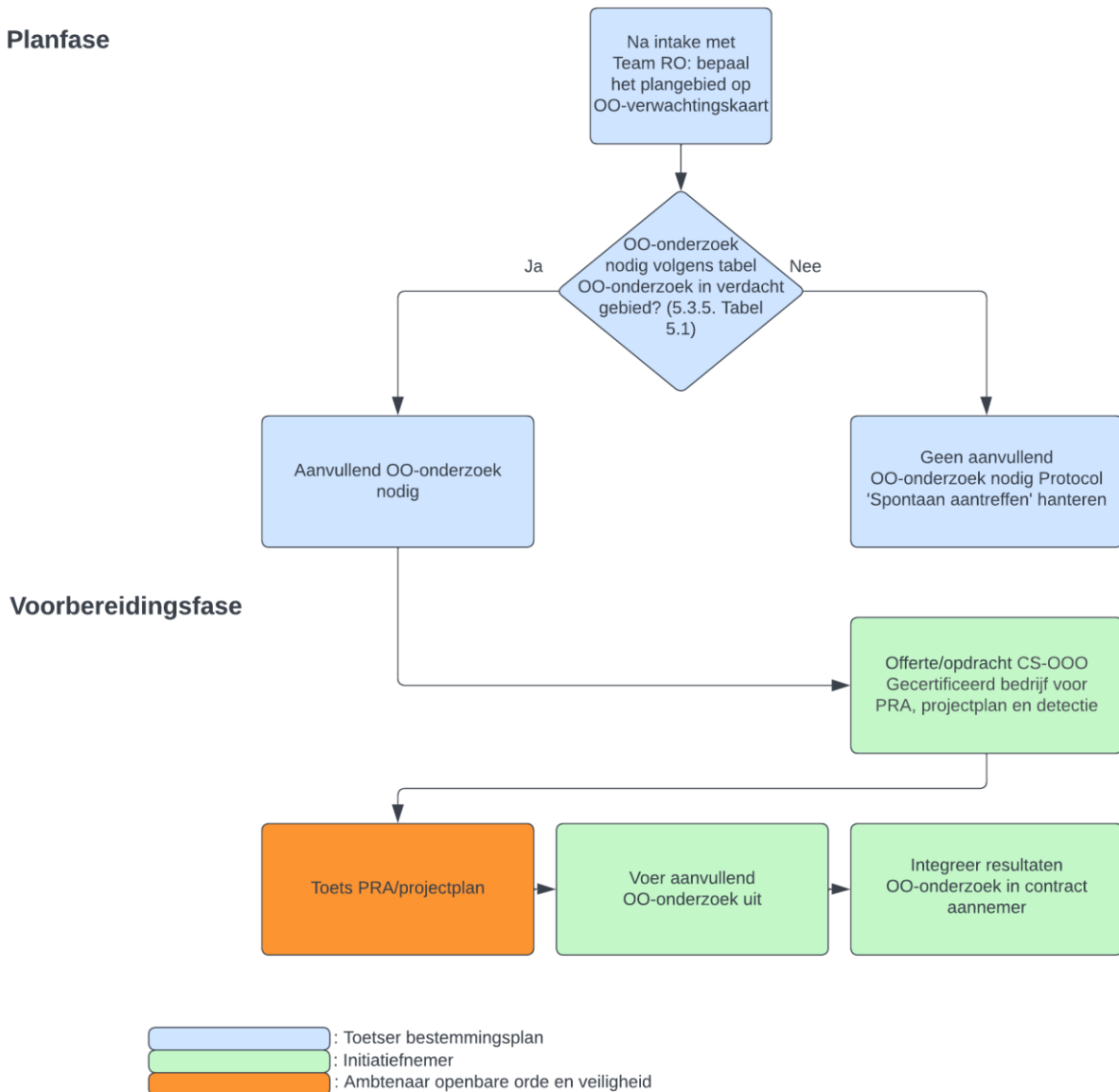
Als de EODD het te gevaarlijk vindt om het gevonden munitieartikel te verplaatsen zal het ter plaatse worden vernietigd. De EODD zal in samenspraak met de burgemeester eventuele beheersmaatregelen treffen mocht dat nodig zijn.

6 Werkprocessen

6.1 Voorbereiding en toetsing van een ruimtelijke ontwikkeling

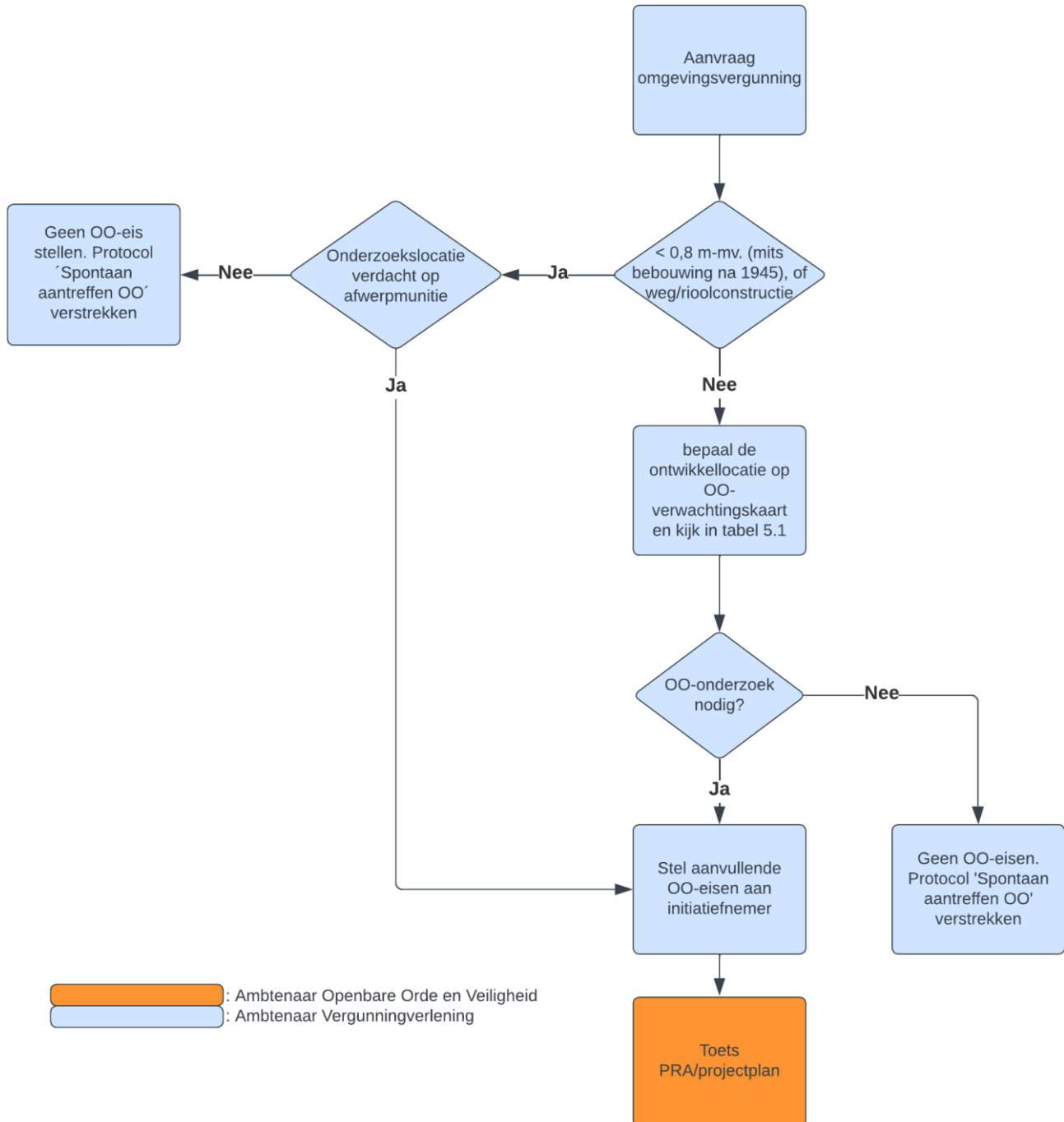
In onderstaande stroomschema is het werkproces voor de voorbereiding en toetsing van een ruimtelijke ontwikkeling gepresenteerd. Dit kunnen zowel initiatieven van de gemeente als van derden zijn.

Planfase

6.2 Toetsing van een omgevingsvergunning

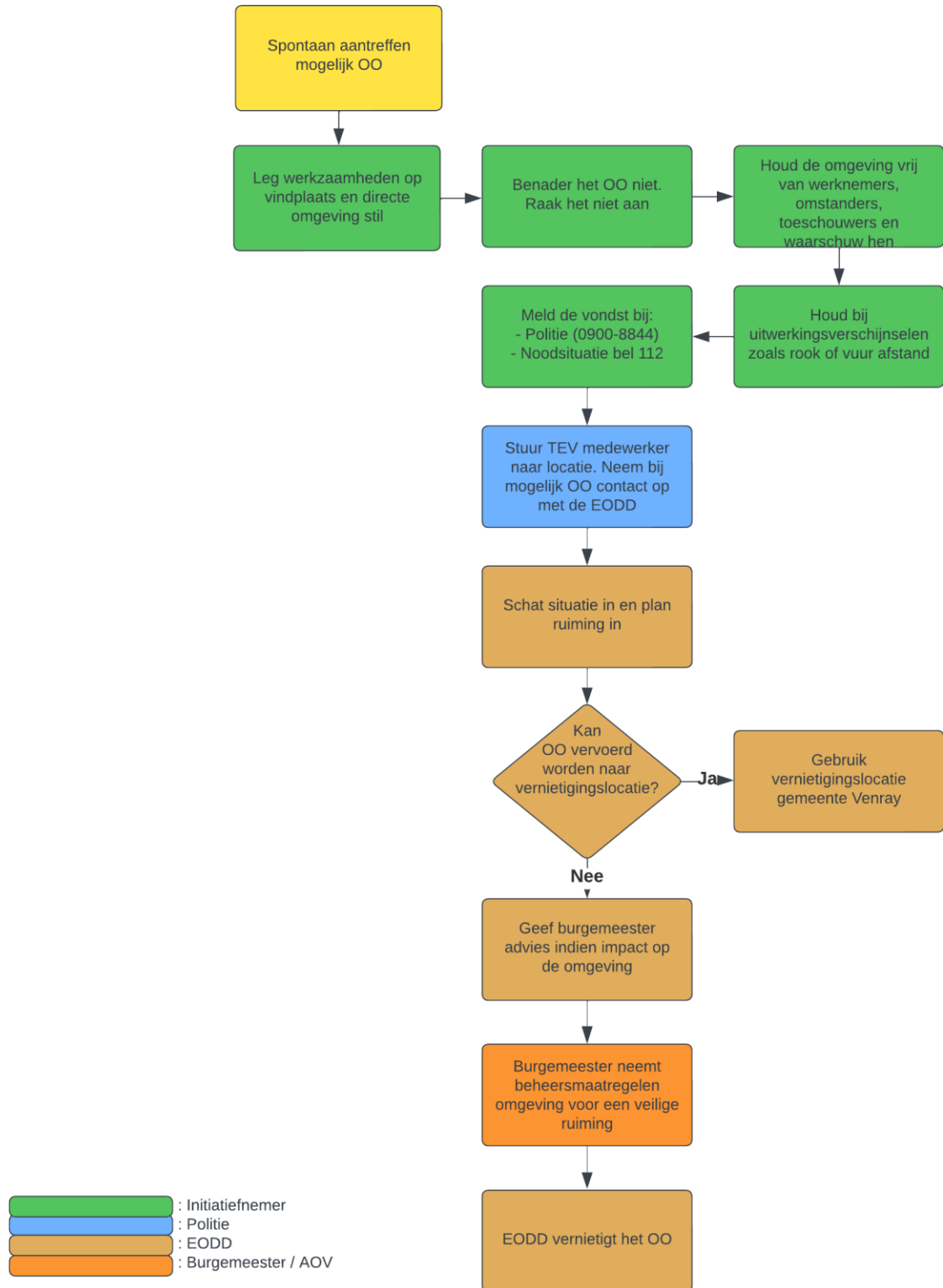
In onderstaand stroomschema is het werkproces voor de toetsing van een omgevingsvergunning gepresenteerd.

6.3 Protocol 'Spontaan aantreffen OO'

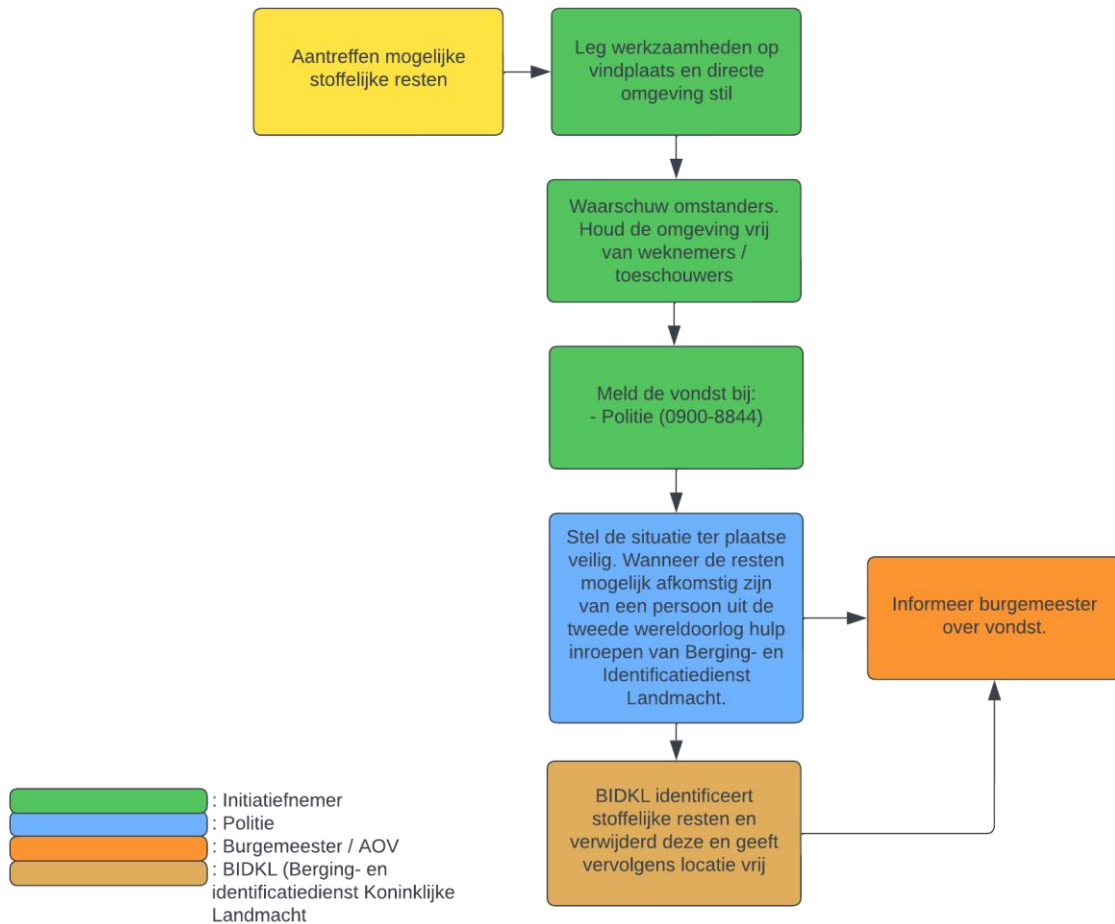
Wanneer er onverhoopt een OO wordt aangetroffen wordt onderstaande Protocol 'Spontaan aantreffen OO' gevolgd.

De procedure 'spontaan aantreffen OO' wordt ter beschikking gesteld aan medewerkers van de gemeente en initiatiefnemers die werkzaamheden in deze gebieden gaan uitvoeren.

6.4 Aantreffen stoffelijke resten

De procedure 'Aantreffen stoffelijke resten' wordt ter beschikking gesteld aan medewerkers van de gemeente en initiatiefnemers die werkzaamheden in deze gebieden gaan uitvoeren.

6.5 Handhaving en communicatie

In sommige gevallen is OO-onderzoek nodig maar is er geen wettelijke grondslag om de verplichting af te dwingen, bijvoorbeeld bij vergunningsvrije bouwwerken. Handhaven van de OO-onderzoekplicht is dan lastig. De gemeente zal de noodzaak voor OO-onderzoek door middel van gerichte communicatie naar de doelgroepen (initiatiefnemers, aannemers, agrariërs, bewoners, enz.) onder de aandacht te brengen.

6.6 Actualiseren van OO-beleidsnota en kaarten

Deze nota en de bijbehorende kaarten worden wanneer nodig geactualiseerd. De actualisatie omvat:

- Het verzamelen van processen verbaal van oplevering, ook van projecten die niet in opdracht van de gemeente zijn uitgevoerd;
- Het evalueren van de werkprocessen en de gemaakte beleidskeuzes;
- Het implementeren van veranderende of nieuwe wetgeving.

De actualisatie wordt uitgevoerd door de beleidsmedewerker openbare orde en veiligheid ondersteund door de verschillende betrokken afdelingen binnen de gemeente.

6.6.1 Termijnen

De beleidsnota wordt tenminste eenmaal per 5 jaar geëvalueerd en waar nodig geactualiseerd. Veranderingen in wet- en regelgeving worden binnen de daartoe gestelde termijnen geïmplementeerd.

6.6.2 Vaststellingsprocedure actualisatie

Als bij de actualisatie aanpassingen worden gedaan in het beleid c.q. beleidskeuzes worden herzien, dient deze nota opnieuw door het college van burgemeester en wethouders te worden vastgesteld.

7 Eisen aan OO-onderzoek, detectie en ruiming

In tabel 5.1 in paragraaf 5.3.5 zijn de situaties aangegeven waarin aanvullend OO-onderzoek nodig is. Paragraaf 7.1 beschrijft de eisen aan dit OO-onderzoek. In de paragrafen 7.2 en 7.3 zijn de maatregelen omtrent detectie en ruiming van OO opgenomen.

7.1 Projectgebonden risicoanalyse (PRA)

Op locaties waar volgens tabel 5.1 aanvullend OO-onderzoek nodig is, moet een PRA worden uitgevoerd. De PRA heeft tot doel om de risico's van te verwachten OO te beoordelen in relatie tot de uit te voeren civieltechnische werkzaamheden en om, indien ontoelaatbare risico's optreden, een advies te geven over de benodigde maatregelen om de risico's te verkleinen

De PRA bestaat standaard uit de volgende onderdelen:

1. Vaststellen van het werkgebied;
2. Analyse van het uitgevoerde historisch vooronderzoek;
3. Vaststellen van de locatie specifieke omstandigheden en verticale afbakening;
4. Identificatie van de civieltechnische werkzaamheden en de factoren van invloed op OO;
5. Analyse van de gevaar- en identificatie van uitwerkingsfactoren;
6. Beoordeling van de risico's en aanbevelingen om risico's te verkleinen.

Omdat al een gemeentebreed historisch vooronderzoek is uitgevoerd en deze beleidsnota is opgesteld, is bekend welke typen OO mogelijk aanwezig zijn en in welke bodemlaag deze worden verwacht (bijlage 3). De initiatiefnemer kan deze gegevens eenvoudig afleiden uit de OO-verwachtingskaart in het digitale GEO-informatiesysteem van de gemeente. [OO-verwachtingskaart Venray](#). Dit geeft invulling aan de werkstappen 1 t/m 3.

Vervolgens dient te worden beoordeeld welke risico's zijn verbonden aan de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden. Hiertoe wordt geïventariseerd welke civieltechnische werkzaamheden binnen het verdachte gebied worden uitgevoerd (stap 4). De geïventariseerde handelingen en het effect dat deze op achtergebleven OO kunnen hebben worden beschreven. Relevante handelingen zijn (niet uitputtend):

- Aanbrengen van heipalen/ damwanden;
- Ontgraven van (water-)bodem;
- Ophogen;
- Monsternamen in het kader van milieuhygiënisch, grondmechanisch of archeologisch bodemonderzoek;
- Grondwateronttrekking;
- Sloopwerkzaamheden inclusief het verwijderen van heipalen/ damwanden.

De invloedfactoren worden per handeling geïventariseerd en geëvalueerd. Onder andere de volgende invloedfactoren worden onderscheiden:

- Beweging;
- Trillingen/versnellingen in de (water-)bodem;
- Toucheren van een OO;
- Blootstellen aan de buitenlucht.

Voor stap 5 worden de gevaarfactoren van de verwachte OO (en gebruikte ontstekingsmiddelen) geïnventariseerd en beschreven. Denk aan: voorgespannen slagpinveer, gevoeligheid van explosieve stoffen of pyrotechnische of brandladingen. Ook worden de eventuele bijzondere risico's van OO beschouwd, zoals bijvoorbeeld gevormde lading, witte fosfor en toxiciteit.

Deze beoordeling kan in stap 6 leiden tot de volgende conclusies:

1. Er is geen sprake van een verhoogd risico in relatie tot de uit te voeren werkzaamheden. Deze conclusie kan worden getrokken als de werkzaamheden buiten de verdachte bodemlagen plaatsvinden of de werkzaamheden geen effect hebben op de mogelijk aanwezige OO. In dat geval hoeft er geen projectplan te worden opgesteld en geen detectieonderzoek te worden uitgevoerd.
2. Er is sprake van een verhoogd risico. In dit geval moeten extra maatregelen worden getroffen om de veiligheid te waarborgen. Bij extra maatregelen gaat het erom dat eventueel aanwezige OO voor de start van de uitvoering van de werkzaamheden worden opgespoord en verwijderd of de grondroerende werkzaamheden worden begeleid door een CS-000 gecertificeerd opsporingsbedrijf. Dit bedrijf zal hiertoe conform het CS-000 eerst een projectplan opstellen (zie paragraaf 7.2).

7.2 Opstellen projectplan

Voordat met de opsporing wordt begonnen, laat de initiatiefnemer door het gecertificeerde opsporingsbedrijf, dat de daadwerkelijke opsporing uitvoert een projectplan opstellen. Dit plan beschrijft de onderlinge relatie tussen de betrokken partijen, de planmatige voortgang, afspraken, toezicht, documentatie en procedures om de werkzaamheden op een adequate en veilige wijze uit te kunnen voeren.

Het projectplan dient aantoonbaar te worden goedgekeurd door de burgemeester of een gemandateerd ambtenaar openbare veiligheid (AOV) van de gemeente Venray. Indien de uitvoering van het project ook van invloed kan zijn op de openbare orde en publieke veiligheid in een buurgemeente, wordt door de initiatiefnemer ook aan die gemeente om goedkeuring van het projectplan gevraagd.

Goedkeuring van het projectplan is niet vereist ingeval het project uitsluitend een detectieonderzoek bestaande uit non-realttime detectie betreft. Bij non-realttime detectie, ook wel digitale detectie genoemd, wordt de ondergrond onderzocht door middel van een magnetometer, multisonde of grondradar. Alle data wordt digitaal opgeslagen en later geïnterpreteerd door specialisten. In dit geval kan worden volstaan met een kennisgeving van de uitvoering van het project aan de gemeente. Deze kennisgeving wordt naar de ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid gestuurd.

7.3 Uitvoeren detectieonderzoek

Detecteren omvat het vaststellen van de aanwezigheid van (mogelijke) OO door het, met behulp van detectieapparatuur, uitvoeren van een meting en de beoordeling van de meetgegevens. Op basis van het zoekdoel, de locatiespecifieke omstandigheden en de toepasbaarheid van de verschillende detectiemethoden dient door een gecertificeerd opsporingsbedrijf per locatie een maatwerk aanpak te worden uitgewerkt voor het OO-bodemonderzoek.

7.4 Benaderen en ruimen

Als binnen het projectgebied verstoringen zijn gedetecteerd en geïnterpreteerd die duiden op de mogelijke aanwezigheid van een OO, is het nodig om deze te benaderen om vast te stellen of daadwerkelijk sprake is van OO en deze, in geval het daadwerkelijk OO betreft, te ruimen. Het is ook mogelijk om OO achter te laten indien deze zich onder de werkdiepte bevinden. Dit dient in voorkomende gevallen tussen de initiatiefnemer, het CS-OOO bedrijf en de AOV'er te worden afgestemd. Dit is maatwerk dat vastgelegd dient te worden in het projectplan. Echter heeft het de voorkeur OO altijd te ruimen.

Bijlage 1: Termen en definities

Benaderen

Benaderen is de stap die volgt op detecteren en omvat het door het gecertificeerde opsporingsbedrijf cyclisch verrichten van de handelingen detecteren, lokaliseren en verwijderen van de vrijgegeven bodemlaag. Hierdoor kan de aanwezigheid van vermoedelijk OO veilig en doelmatig te kunnen vaststellen. Benaderde OO worden geïdentificeerd en tijdelijk veiliggesteld, om door de EOD te worden opgehaald en/of vernietigd.

Bevoegd gezag

Met name de burgemeester heeft wettelijke taken en bevoegdheden voor OOV op het grondgebied van diens gemeente. De aanwezigheid van en de omgang met OO kan gevolgen hebben voor de OOV binnen een gemeente. Vanwege deze taken en bevoegdheden wordt de burgemeester gezien als het bevoegd gezag inzake OO.

Bommenregeling

De bommenregeling, ook wel suppletie-uitkering genoemd, is een bijdrageregeling vanuit het gemeentefonds. Hiermee kunnen gemeenten een bijdrage ontvangen voor de gemaakte kosten bij het opsporen en ruimen van OO.

[Financiering - Kenniscentrum Ontploffbare Oorlogsresten \(kenniscentrum-oo.nl\)](https://www.kenniscentrum-oo.nl/)

CS-000 (certificatieschema voor het opsporen van ontplofbare oorlogsresten)

Certificatieschema voor het Opsporen van ontplofbare oorlogsresten, zoals gepubliceerd in de Staatscourant van 13 november 2020, nr. 58198.

Opgestelde Arbo certificeringseisen ten behoeve van de opsporing van OO. Bedrijven die OO opsporen moeten gecertificeerd zijn volgens het Certificatieschema voor het Opsporen van Ontplofbare Oorlogsresten (CS-000). De wettelijke basis hiervoor is te vinden in het Arbeidsomstandighedenbesluit. Hierin zijn onder andere richtlijnen, proceseisen en deskundigheidseisen opgenomen op gebied van opsporing naar Ontplofbare Oorlogsresten.

Detecteren

Detecteren is het, door het gecertificeerde opsporingsbedrijf vaststellen van de aanwezigheid van (mogelijke) OO door het met behulp van (gevalideerde) detectieapparatuur, uitvoeren van een meting en de interpretatie van de meetgegevens.

EODD (Explosieven Opruimingsdienst Defensie)

De Explosieven Opruimingsdienst Defensie. De dienst van de Nederlandse krijgsmacht die, sinds 1970, tot taak heeft onontpofte vuurwerk, bommen, mijnen en andere explosieven en munitie, zowel te land als te water, onschadelijk te maken. De enige instantie in Nederland die bevoegd is voor het ruimen (vernietigen) van OO. Wordt soms ook naar verwezen als EODD.

ISZW (Inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid)

De Inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid houdt toezicht op de naleving van de regelgeving met betrekking tot het veilig werken met OO valt.

OO (ontplobbare oorlogsresten)

OO is een overkoepelende term waarmee bijvoorbeeld ook explosieven voor terroristische doeleinden kunnen worden aangeduid. Ofwel (fabrieksmatig geproduceerde) explosieven, niet zijnde geïmproviseerd, nucleair, biologisch of chemisch, welke zijn achtergebleven als gevolg van oorlogshandelingen tijdens de Tweede Wereldoorlog en waarop de richtlijnen van het CS-OOO van toepassing zijn. Binnen deze definitie vallen ook:

- Oorlogsresten die geen explosieve stoffen (meer) bevatten;
- Restanten van Ontplobbare Oorlogsresten die door leken als zodanig herkenbaar zijn;
- Voorwerpen die door leken kunnen worden aangemerkt als Ontplobbare Oorlogsresten;
- Wapens of onderdelen daarvan.

Oorlogshandeling

Gebeurtenissen die geleid kunnen hebben tot de aanwezigheid van OO. Voorbeelden van oorlogshandelingen zijn:

- Bombardementen
- Artilleriebeschietingen
- Munitiedump
- Munitieongevallen
- Vliegtuigcrashes
- Aanwezigheid van verdedigingswerken, zoals mijnevelden, stellingen, kazematten, bunkers, loopgraven et cetera

Opsporing

Het geheel van organisatie en uitvoering van werkvoorbereiding, detecteren, lokaliseren en laagsgewijs ontgraven, identificeren van de vermoede OO, tijdelijk veiligstellen van de situatie, de overdracht aan de EOD en Proces-Verbaal van Oplevering.

PVvO (proces-verbaal van oplevering)

Nadat detectie en benadering heeft plaatsgevonden, wordt de opsporing afgerond. In het PVvO wordt door het gecertificeerde opsporingsbedrijf de opdracht, gebruikte opsporingsmethoden, onderzoeksresultaten en de verwijderde objecten toegelicht.

PRA (projectgebonden risicoanalyse)

Een PRA is een bureaustudie waarin het verdachte gebied verder wordt afgebakend. In een PRA worden de voorgenomen werkzaamheden in verband gebracht met de risico's van de mogelijk aanwezige OO, waarna een advies voor de veilige uitvoering wordt gegeven.

Mogelijke maatregelen die geadviseerd worden, zijn aanpassingen in het ontwerp, aanpassing van werkmethoden of het opsporen van OO. Het resultaat is een kaart, waarop de (definitieve) verdachte gebieden in de hedendaagse situatie zowel horizontaal als verticaal zijn weergegeven.

Een zorgvuldig adviesbureau adviseert de opdrachtgever/initiatiefnemer de uitgangspunten en resultaten van het PRA met de gemeente te bespreken.

Projectplan

In het projectplan beschrijft het gecertificeerde opsporingsbedrijf de werkwijze van het detectieonderzoek om het project op adequate en veilige wijze uit te kunnen voeren. De doelstelling,

projectorganisatie, communicatiewijze, planning, werktekeningen en in te zetten apparatuur worden in dit document vastgelegd. Het projectplan dient te voldoen aan de eisen die zijn beschreven in het CS-000.

Toevalsvondst

Het onverwacht aantreffen van OO, waarbij er vooraf geen indicatie bestaat dat OO aangetroffen kan worden. Het is in dergelijke gevallen van belang om een aantal stappen te doorlopen om een veilige situatie te garanderen. Naar deze stappen wordt vaak verwezen als het "protocol" toevalstreffers.

Verdacht gebied

Horizontaal en verticaal afgebakend gebied waar, na onderzoek van indicaties en contra-indicaties, sprake is van een aantoonbaar verhoogd risico op de aanwezigheid van OO.

Vernietigingslocatie

Na het opsporen en verwijderen van OO wordt in het algemeen de OO onschadelijk gemaakt door de EOD. Bij voorkeur op de vindplaats van de OO of direct in de buurt daarvan. Als dit niet mogelijk is vanuit veiligheidsoverwegingen kan worden uitgeweken naar een andere locatie.

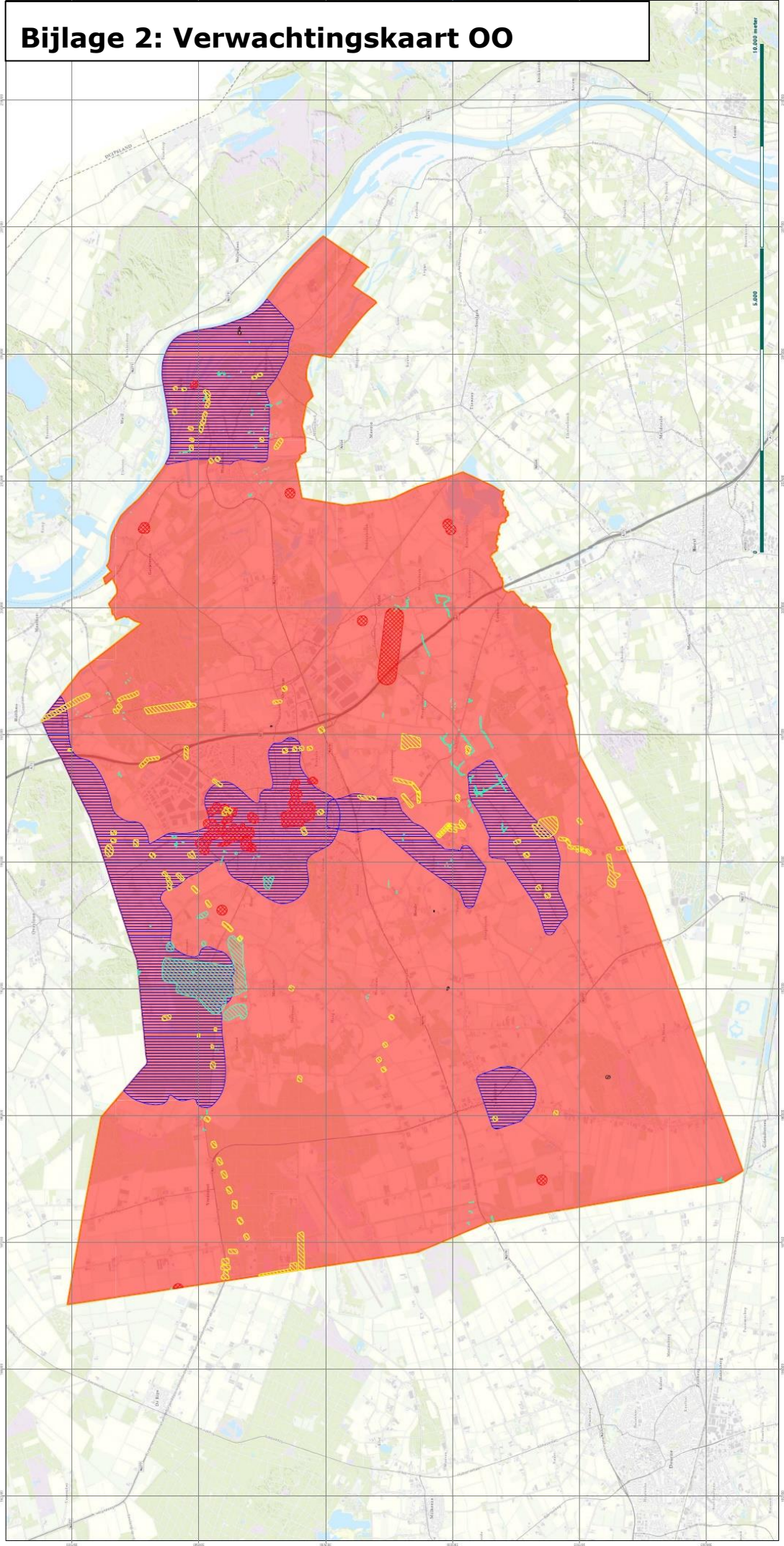
De locatie waar de OO wordt vernietigd door de EOD wordt de vernietigingslocatie genoemd. Deze moet voldoen aan de voorwaarden die de EOD daaraan stelt.

Verwachtingskaart

Naar aanleiding van een historisch vooronderzoek naar de oorlogshandelingen binnen de gemeente kan een kaart worden opgesteld met daarop weergegeven welke gebieden die verdacht worden van OO en de daarbij horende verticale max penetratiediepte.

VO (Vooronderzoek)

In het VO wordt op basis van historische gegevens vastgesteld of binnen een vast te stellen gebied gebeurtenissen ("indicaties") hebben plaatsgevonden waardoor OO in de bodem aanwezig kunnen zijn. In het VO wordt zo nauwkeurig mogelijk gespecificeerd welke OO in de bodem kunnen zijn achtergebleven. Resultaat is een verwachtingskaart, waarop de 'primair verdachte' gebieden horizontaal en verticaal zijn weergegeven, op basis van de situatie direct na de gebeurtenis.

- Verwachtingsgebieden OO: Geschutmunite en raketten
- Verwachtingsgebieden OO: Boordwapens, KKM en/of geschutmunite
- Verwachtingsgebieden OO: KKM, hand- en geweergrenaten, munitie voor granaatwerpers, raketten (en geschutmunite)
- Verwachtingsgebieden OO: KKM, hand- en geweergrenaten, munitie voor granaatwerpers, raketten en geschutmunite
- Verwachtingsgebieden OO: Mijnen of vernietigingsmiddelen
- Verwachtingsgebieden OO: afwerpmunitie
- Gemeentegrens Venray

Bijlage 2: Verwachtingskaart OO

Verwachtingskaart OO gemeente Venray

Bodembelastingkaart OO per hoofdgroep

Rapportnummer: RO-220157

Getekend:	T. Dekker	24-5-2022	Tekening no:	74500-01-04A
Gecontroleerd:	L. van den Burg	24-5-2022	Papier formaat:	A0
Akkoord:	A. van Riel	24-5-2022	Coörd systeem:	RD New

Rief Explosive Advice & Services Europe B.V.
 Vijfhuizenbaan 1B 5133 NH Riel
 Postbus 21 5133 ZG Riel
 Tel: 013-5186076
 E-mail: info@rfaseuro.com

Bijlage 3: Verticale-afbakening

Op basis van de beoordeling en analyse van het bronnenmateriaal zijn afzonderlijke Verwachtingsgebieden OO. Per verdacht gebied OO kunnen de aan te treffen hoofdsorten OO verschillen. In onderstaande tabel zijn verschillende verdachte gebieden OO in tabelvorm uitgewerkt, waarbij de hoofdsort, subsoort, kaliber/type, oorlogshandeling, verwachte aantal aan te treffen OO, verschijningsvorm en een indicatie van de maximale penetratiediepte zijn weergegeven.

Nr.	§	Hoofdsort en subsoort	Kaliber/ type	Oorlogshandeling	Aantal	Verschijnings-vorm	Indicatieve max. penetratie diepte ¹⁰
1	4.5.1	Geschutmunitie (brisant-, antitankbrisant-, pantser-, rook-, springrook-, brisantpantser-, brandgranaten)	37 mm t/m 7,2 inch,	Artillerie-beschietingen bevrijding Venray september 1944- maart 1945	Verscheidene	(niet) verschoten	1,75 m-mv
		Raketten (brisant-, antitankbrisant-, (half)pantser-, rook-, springrook-, licht-, brand-granaatraketten)	8 cm, 15 cm, 21 cm, 30 cm en 28/32 cm				1.0 m-mv
2	4.5.2	KKM	Diverse	Grondgevechten bevrijdingen Venray september 1944- december 1944	Verscheidene	(niet) verschoten	0,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten (brisant-, antitankbrisant-, lichtgranaat)					0,5 m-mv
		Munitie voor granaatwerpers (antitank-brisantgranaat)	PIAT, Panzer-faust				0,5 m-mv
		Raketten (antitankbrisant-granaatraket)	Panzer-schreck				0,4 m-mv
3	5.1	Afwerpmunitie (brisant-bommen)	40 lb. en/of 250 lb.	Neergekomen bommen te Broekweg, 28 november 1940	Eén tot drie	Afgeworpen	Penetratie-berekening uitvoeren
4	5.6	Afwerpmunitie (brisant-bommen)	250 lb. 500 lb. en/of 1.000 lb.	Bombardementen op St. Anna terrein, 25 februari-13 oktober 1944	Eén tot enkele	Afgeworpen	Penetratie-berekening uitvoeren
5	5.7	Afwerpmunitie (brisant-bommen en/of luchtdrukbom)	500 lb. M.C./G.P. en/of 4.000 lb. H.C.	Noodafworp te Zandhoek, 12/13 juni 194	Eén tot enkele	Afgeworpen	Penetratie-berekening uitvoeren

¹⁰ Ten opzichte van het maaiveld WOII

Nr.	§	Hoofdsort en subsoort	Kaliber/ type	Oorlogshandeling	Aantal	Verschijnings -vorm	Indicatieve max. penetratie diepte ¹⁰
6	5.11	Afwerpmunitie (brisant-bommen)	250 lb. G.P.	Bombardement op Venray, 12 oktober 1944	Eén tot enkele	Afgeworpen	Penetratie-berekening uitvoeren
7	5.12	Afwerpmunitie (brisant-bommen)	500 lb. M.C. (mechanische onstekings-inrichting met 0.025 seconden)	Bombardement tussen Wanssum en Reijsteren, 11 november 1944	Eén tot enkele	Afgeworpen	Penetratie-berekening uitvoeren
8	5.14	Afwerpmunitie (brisant-bommen)	250 lb., 500lb. en/of 1.000 lb.	Waargenomen bomkraters	Eén tot enkele	Afgeworpen	Penetratie-berekening uitvoeren
9	6	Raketten (halfpantser-gevechtsskop)	3 inch raket met 60 lb. gevechtsskop	Raketaanvallen binnen gemeente Venray.	Eén tot enkele	Verschoten	Penetratie-berekening uitvoeren
10	7.6	KKM	.50 inch	Crash Boeing B-176G, 22 februari 1944	Eén tot enkelen	Onderdeel van wrak ¹¹	0,5 m-mv
		Boordmitrailleurs					
11	7.7	Geschutmunitie (brisant-granaten)	20 mm	Crash Hawker Tempest V, 1 oktober 1944	Eén tot enkelen	Onderdeel van wrak ¹²	0,5 m-mv
		Boordkanonnen					
12	7.8	Geschutmunitie (brisant-granaten)	20 mm	Crash Hawker Typhoon Ib, 18 oktober 1944	Eén tot enkelen	Onderdeel van wrak ¹³	0,5 m-mv
		Boordkanonnen					
13	7.9	KKM	.303 inch	Crash AVRO Lancaster I, 2 november 1944	Eén tot enkelen	Onderdeel van wrak ¹⁴	0,5 m-mv
		Boordmitrailleurs					
14	7.10	Afwerpmunitie (brisant-bommen)	500 lb.	Crash Boeing B-17G, 8 november 1944	Eén tot enkelen	Onderdeel van wrak ¹⁵	0,5 m-mv
		KKM	.50 inch				
		Boordmitrailleurs					
15	8.1	KKM	Diverse	Wapen-opstellingen	Eén tot enkelen	Niet verschoten)	1,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten (brisant-, antitankbrisant-, lichtgranaat)					
		Munitie voor granaatwerpers	Panzer-faust				

¹¹ Hierbij dient rekening gehouden te worden met mogelijk achtergebleven wrakstukken en vervuiling (asbest, brandstof en radioactieve onderdelen).

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

Nr.	§	Hoofdsort en subsoort	Kaliber/ type	Oorlogshandeling	Aantal	Verschijnings -vorm	Indicatieve max. penetratie diepte ¹⁰
		(antitank- brisantgranaat)					
		Raketten (antitankbrisant- granaatraket)	Panzer- schreck				
16	8.2	KKM	Diverse	Loopgraven	Eén tot enkelen	Niet verschoten	1,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten (brisant-, antitankbrisant-, lichtgranaat)					
		Munitie voor granaatwerpers (antitank- brisantgranaat)	Panzer-faust				
		Raketten (antitankbrisant- granaatraket)	Panzer- schreck				
17	8.3	KKM	Diverse	Geschut- opstellingen	Eén tot enkelen	Niet verschoten	1,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten (brisant-, antitankbrisant-, lichtgranaat)					
		Munitie voor granaatwerpers (antitank- brisantgranaat)	Panzer-faust				
		Raketten (antitankbrisant- granaatraket)	Panzer- schreck				
		Geschutmunitie (brisant-, antitankbrisant-, pantser-, rook-, springrook-, brisantpantser-, brandgranaten)	37 mm t/m 7,2 inch,				
18	8.4	KKM	Diverse	Verdedigings- werken	Eén tot enkelen	Niet verschoten	1,5 m-mv
		Hand- en geweergranaten (brisant-, antitankbrisant-, lichtgranaat)					
		Munitie voor granaatwerpers (antitank- brisantgranaat)	Panzer-faust				
		Raketten (antitankbrisant- granaatraket)	Panzer- schreck				
		Geschutmunitie (brisant-,	37 mm t/m 7,2 inch,				

Nr.	§	Hoofdsoort en subsoort	Kaliber/ type	Oorlogshandeling	Aantal	Verschijnings -vorm	Indicatieve max. penetratie diepte ¹⁰
		antitankbrisant-, pantser-, rook-, springrook-, brisantpantser-, brandgranaten)					
19	9.1.1	Mijnen (antitank- en antipersoneels-mijnen)	Diverse	Verschillende mijnevelden, zie voor verdere specificatie betreffende paragrafen	Eén tot enkele	Gelegd	0,3 m-mv
	9.1.2						
	9.1.3						
	9.1.4						

Bijlage 4: Regels gebruik metaaldetectoren en magneetvissen.

De actuele wetgeving.

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037866/2016-07-01>

Regels en gedragscode metaaldetectie in Nederland.

<https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2019/01/01/metaaldetectie-in-nederland>

Toestemming vragen

Als je ergens wilt zoeken, dan heb je daar toestemming voor nodig van de grondeigenaar of beheerder, of dit nu private- of gemeenteground is.

Dieper dan 30 cm zoeken (opgravingsverbod)

Je mag geen vondsten opgraven die dieper dan 30 cm liggen. Om dieper dan 30 cm te mogen zoeken moet je een certificaat hebben dat enkel wordt uitgegeven aan bedrijven en overheden.

Op archeologische sites en monumenten zoeken

Op grond van art. 5.1 van de Erfgoedwet moet je daarvoor een certificaat hebben. Het is namelijk verboden om zonder vergunning of toestemming van de overheid te graven op archeologische sites, plekken waar er archeologische opgraving bezig is, monumenten en historische plaatsen zoals bv: kastelen, ruïnes etc.

Bossen en andere natuur

In bossen en natuurgebieden is het vaak verboden te zoeken met de metaaldetector en vismagneet. Om te weten waar het wel of niet mag contacteer je diegene die het beheert.

Waar het al zeker niet mag in de natuur:

In natuur die Staatsbosbeheer beheert is het zoeken met een metaaldetector of vismagneet altijd verboden. Wat allemaal onder hun beheer valt vind je op hun website.

<https://kaart.staatsbosbeheer.nl>

In alle natuur die Natuurmonumenten beheert is het verboden om te zoeken met een vismagneet en metaaldetector. Wat zij allemaal beheren vind je op hun website.

<https://www.natuurmonumenten.nl/kaart>

Water (magneetvissen)

Iets opgraven onder water of voorwerpen meenemen die onder water liggen is verboden.

Archeologische voorwerpen in het water mogen niet verplaatst of meegenomen worden, dus ook niet met een magneet uit het water worden gehaald. (Erfgoedwet)

Wie is er eigenaar van vondsten?

Schatvondst

Een schat (iets van waarde dat zolang verborgen is geweest dat de eigenaar er van niet meer kan gevonden worden) is voor de helft van de vinder en de andere helft is van de grondeigenaar.

Toeval vondsten

Archeologische vondsten die niet tijdens archeologische opgravingen of onderzoek worden gevonden zijn eigendom van de vinder.

Vondsten melden:

Archeologische vondsten

Volgens de erfgoedwet moet je archeologische toeval vondsten verplicht melden bij de Minister. In de praktijk is dat bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (Amersfoort).

Melden kan via de volgende link:

<https://formulier.cultureelerfgoed.nl/archis/vondstmeldingsformulier>

Schatvondsten

Een schatvondst, iets van waarde dat zolang verborgen is geweest dat de eigenaar niet meer kan worden opgespoord, moet volgens het Burgerlijk Wetboek bij de gemeente waar de schat is gevonden gemeld worden. Een schatvondst komt volgens het Burgerlijk Wetboek voor gelijke delen toe aan de vinder en de grondeigenaar van waar de schat is gevonden. De schat of de waarde ervan moet dus onder beide verdeeld worden.

Andere vondsten

Andere vondsten mag je ook bij de gemeente melden als je dat wilt. Dit kan je doen om erkend te worden als eigenaar van de vondst.

Explosief materiaal en wapens

Wapens of (niet) gesprongen munitie moet je laten liggen en markeren met iets opvallends voor eventueel de politie of de explosieve opruimingsdienst van defensie. Naast dat het een gevaar voor jou en de omgeving kan zijn is op grond van de Wet wapens en munitie (hogere regelgeving) verboden om munitie voorhanden te hebben. Heb je iets gevonden? Laat het dan in de grond zitten en bel de politie via 0900-8844.

Melding bij de politie (via 0900-8844) bij het vinden van:

- Menselijke resten;
- Munitie (bommen, granaten, mijnen etc.) – stop direct met alle activiteit, raak niets meer aan en blijf op een veilige afstand tot de politie ter plaatse is. (Alleen bedrijven die voldoen aan gestelde eisen mogen zoeken naar munitie. Dit is geregeld in de "Regeling eisen civiele explosieven opsporingsbedrijven en opruimer explosieven");
- Dingen die wijzen op een ongeluk of misdrijf.

Gedragscode

- Vraag voor je ergens begint met zoeken aan de eigenaar, pachter of beheerder van de grond toestemming om er te mogen zoeken. Krijg je geen toestemming, zoek er dan ook niet.
- Ruim alle afval die je opgraaft op en neem als het mogelijk is alles mee om in de vuilbak te gooien zodat de natuur/omgeving een beetje schoner wordt. Metalen kan je eventueel bijhouden om als schroot te verkopen.
- Maak alle gegraven gaten terug netjes dicht.
- Maak geen omheiningen, afspanningen en andere eigendommen stuk.
- Beschadig geen natuur en stoor geen dieren.
- Loop nooit op ingezaaide akkers en vraag aan de landeigenaar voor toestemming.
- Houd je aan de regels en volg de wetgeving.

Magneetvissen

Magneetvissen is *niet* gelegaliseerd. De uitzondering op het opgravingsverbod voor zoeken en graven met een metaaldetector geldt alleen op het land en niet in het water ([Besluit Erfgoedwet](#)). Archeologische voorwerpen in het water mogen niet verplaatst of meegenomen worden, dus ook niet met een magneet uit het water worden gehaald.

Bijlage 5: Vernietigingslocatie Gemeente Venray

Nabij Hansenberg / Endepoel te Merselo.

